

L
A

R
E
V
I
S
T
A

IES SANTA COLOMA DE FARNERS

2n Trimestre 2011-2012

Índex

Editorial

Minoria d'edat Ramon Llorens	3
-------------------------------------	---

Espai de Pensament Crític

Crítica a la violència Toni Viader	3
Lluita constant... Raimon Trujillo	6

Opinió

De llimona o de taronja? Sergi Urzay	7
L'obsolescència programada, l'engranatge més brut del capitalisme Ernest Morell	7
Les mentides Paula Ginés	8

7CiÈNCIES

El "Top 10" d'històries Científiques del 2011 Jordi Serra	8
Com ho fan els dofins per mamar si aparentment no tenen mugrons ni llavis? Maria Deulofeu	11
L'ocell que ve del Nord Jordi Badia	12

GrAfOmAnia La diaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

Domingo Sylvia Barragan	12
Una nit de bruixes Guillem Domingo	13
El pitjor que pot passar a una persona Aaron Carles	14

Llibrofàgia

Quatre potes sí, però dues millor Joan Pubill	15
Contra el conformisme (en) general Ramon Llorens	16
Una novel·la única Ramon Llorens	17
Secret candent, de Stefan Zweig Arnau Figueras	18

Teatre

Crítica del musical <i>Cop de Rock</i> Genís Portes	18
Crítica del musical <i>Cop de Rock</i> Arnau Restudis	19
Crítica de l'obra de teatre <i>Cop de Rock</i> Agustina Ezpeleta	19

Música

Entrevista a Ernest Morell Torra Guillem Domingo	20
El bandarrisme entra a estudi!	21

Llocs per descobrir

Eslovènia, un petit país Alpi! Robert Alcáñiz	21
--	----

Art i artistes novells

Mireia Luján Masferrer, Alexia Cortal Pou	22
Judit Expósito Pérez, Afra Pascual Moreno	23
Mariona Motjé Soler, Asmae Said	24
Aida Domínguez, Alba Sánchez, Abdelah Khelifi	25

I si en fem una pel·lícula?

Mallorquins a la Selva Elvis Mallorquí	26
---	----

Entrevista

Entrevista a Carles Figueras Alèxia Figueras	28
Entrevista a l'actriu Maia Morgenster Enric González	29

Activitats del centre

2a edició Velo-bici.cat	30
Sortida a Barcelona: El Parc Güell i La Pedrera Pep Tàssies i Sara Montero	31

■ Sandra Sans

LA REVISTA - 2n Trimestre curs 2011-2012 - Santa Coloma de Farners

Correu electrònic: revistaessantacoloma@gmail.com

Edita: Institut de Santa Coloma de Farners

Imprimeix: AG Cantalozella

Dipòsit Legal: GI-242/2009

Portada i contraportada:

Alumnes de 3r i 4t d'ESO

Coordinació de biblioteca

Sylvia Barragan

Ramon Llorens

Bústia de col·laboracions

Podeu fer-nos arribar els suggeriments, col·laboracions, articles, cartes... a coordinació de biblioteca o a algun membre del Consell de Redacció.

Editorial

Minoria d'edat

■ Ramon Llorens

Educació (i ensenyar) deu consistir, per sobre de tot, a induir, conduir i estimular el desenvolupament de les personalitats no formades dels infants. L'adult, la persona entrenada en la llibertat i la responsabilitat a l'hora de prendre decisions, és l'encarregat de transmetre els coneixements i l'experiència al menor d'edat (i no em refereixo a la minoria d'edat legal). Quan l'adult es desenten de les seves funcions, l'educació (i l'ensenyament) se'n ressent, fins al punt que pot esdevenir perjudicial, ja que pot provocar una involució en el progrés que requereix fer-se gran. Crec que estem en una època en la qual el trastocament dels rols és tan profund que s'ha perdut tota perspectiva sobre com educar (i ensenyar): adolescents que no es volen fer adults; pares i professors col·legues de fills i alumnes; ocis compartits que tendeixen a la infantilització de tots plegats; lectures recomanades que no permeten la sortida de l'edat infantil; fins i tot la igualació en el vestir que no compleix la finalitat de fomentar l'entrada en el món adult sinó la de permetre mantenir-se en l'adolescència... En definitiva sembla que estem immersos en una societat que s'entesta a mantenir els infants, adolescents i adults en una "culpable minoria d'edat".

És paradoxal que hàgim arribat a aquest punt que trastoca, precisament, el fonament més profund sobre el qual s'ha bastit tot el nostre món modern, i que permetia deixar enrera el que es dictaminava que era un temps de foscor i superstició. Des de la Il·lustració es considera que l'ésser humà pot guiar la seva actuació només amb l'ajuda de la raó. La Il·lustració va ser una època de grans esperances i grans optimismes: pretenia que els humans podíem desfer-nos de tota tutela, inclosa, naturalment, la divina. De fet, dirigia les seves crítiques, sobretot, cap a la vigilància, i control, que s'exercia en nom de la divinitat. Els il·lustrats defensaven, amb Kant al davant, que calia sortir de la minoria d'edat que suposava ser tutoritzats per una potestat que es pretenia superior i inabastable (més enllà, s'entén, de les interpretacions dels que es consideraven, a si mateixos, els únics interlocutors i interpretadors de la volició divina). Kant explicava que s'és culpable quan no es posen a l'abast de tothom les eines per permetre la majoria d'edat:

Minoria d'edat és la impossibilitat de servir-se del propi enteniment sense la guia d'un altre. Aquesta impossibilitat és culpable quan la seva causa no es troba en la falta d'enteniment sinó de decisió i valor per servir-se del propi enteniment sense la guia d'un altre. Sapere aude! Tingues valor de servir-te del teu propi enteniment!

Quina sarcàstica ironia que, a la distància de més de dos-cents anys i amb l'expansió de les eines imprescindibles per sortir de la "culpable minoria d'edat", l'ensenyament universal i obligatori, hàgim caigut en la desorientació de fomentar just allò que calia abolir per a la creació d'un món modern: el coratge de fer-nos amos de les nostres vides. Com a professors és la nostra responsabilitat màxima ajudar els nostres alumnes a sortir de la minoria d'edat que vol dir impulsar-los a fer-se responsables d'ells mateixos i incitar-los a no esperar que algú altre assumeixi aquesta responsabilitat.

Espai de Pensament Crític

Crítica a la violència

■ Toni Viader, membre de la Fundació per la Pau

Diu el preàmbul de la constitució de la UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a la Ciència, l'Educació i la Cultura):

"Que, atès que les guerres neixen en la ment de les persones, és en la ment de les persones on han d'edificar-se els fonaments de la pau".

Per tant, si volem aconseguir la pau, cal canviar, sobretot, la manera de pensar de les persones. Si canviem la nostra manera de veure i analitzar el món, aconseguirem actuar diferent i deixar la violència de banda.

Abans que res, haurem de desaprendre algunes idees preconcebudes. El que també s'ha anomenat veritats donades per descomptat. Em refereixo a tot un seguit de coneixements, actituds, valors, etc. que tenim cadascú de nosaltres, i que condicionen la nostra conducta i ni tan sols parem atenció en la seva existència. Els hem heretat dels pares, après de la societat, mamat des que érem petits de forma inconscient. Tant, que si no fem l'esforç de cercar-los dins nostre i re-pensar-los, no ens en podrem desfer.

Un bon exemple de veritat donada per descomptat és aquella que diu: les feines de la casa no són cosa d'homes. En bona part, aquesta idea ja comença a ser superada per amplis sectors de la societat. Però no sempre ha estat així. Ha calgut que algú la reconegués, la re-pensés i lluités per a iniciar el canvi cap a una situació d'igualtat entre homes i dones. Cal reconèixer que encara avui és una idea força viva i extesa, si més no en la pràctica. I fins fa ben pocs anys, no estava gens discutida en la majoria de famílies de casa nostra. Malgrat tot i sortosament, el canvi històric ha començat i avança. Aquells que hem estat víctimes d'aquesta idea (i jo m'hi incloc), ara ens fem creus de com n'era de vigent i de com d'inconscientment la practicàvem.

En el tema que ens ocupa, tenim una veritat donada per descomptat de la qual, crec, ens n'hem de desfer. És aquella que diu que els conflictes s'han d'evitar. Com si això fos possible! Us han dit mai que sou conflictius? Doncs benvinguts al club. No us amoïneu, no és greu. De fet, ni tan sols és dolent. On hi ha persones hi ha conflictes. Els conflictes són inevitables. Per sort, el problema no són els conflictes, sinó com els afrontem i mirem de resoldre'ls. Els conflictes no són bons ni dolents. Només són. Si el resollem adequadament, ens ajudaran a avançar i millorar. Si els entomem malament els farem més grans, s'enquistan, es podriran i prendrem mal.

Altres veritats donades per descomptat ens empenyen a mirar de resoldre les nostres disputes amb violència. Són aquelles que ens diuen que, en darrer terme, la violència és útil, que la violència és necessària i que la violència és inevitable. Us donaré tres motius pels quals crec que hem de desfer-nos d'aquestes idees preconcebudes i hem de rebutjar la violència:

- 1. La violència destrueix tant a qui la rep com a qui l'exerceix.** És obvi que la violència provoca mal i patiment a qui la rep. Però el que de vegades s'oblida és que qui la fa servir també surt mal parat. D'alguna manera, emprar la violència embruta l'interior de la persona, la deshumanitza, la fa sentir malament. Un bon exemple d'això és la quantitat de traumes i problemes psicològics que tenen els soldats que han tornat de la guerra.
- 2. La violència és estúpida i irracional.** Si algú us proposés davant d'una disputa de fer una cursa i que qui la guanyés tindria la raó, què diríeu? Que és estúpid, oi? I si us proposava de jugar-nos la raó a cara o creu? Almenys no prendríem mal ni ens cansaríem, però no seria massa lògic, tampoc. Doncs de la mateixa manera, lluitar i donar la raó al més fort, no sembla massa intel·ligent ni racional.
- 3. La violència no funciona.** Efectivament. Si malgrat provocar dolor i patiment, i ser poc raonable, finalment, la violència fós eficaç, encara la po-

Espai de Pensament Crític

driem acceptar. Però el fet és que no és així. La violència com a molt, tapa els conflictes, els amaga durant un temps i fomenta que resorgeixin de nou més endavant amb més força i complicacions. Però no resol res. Més aviat empitjora les coses, crea odís, ressentiments, malsentesos, noves injustícies, etc.

Així doncs, què hem de fer davant una situació injusta? Res? Gandhi deia 'M'estimo més una persona violenta que no pas una persona passiva'. I això que Gandhi no va emprar mai la violència! La seva afirmació, doncs, no està dita perquè tolerés la violència. Sinó més aviat per a criticar amb duresa la passivitat. Ve a dir-nos que no fer res és la pitjor de les decisions. La noviolència, doncs, és activa. Busca canviar les coses, i fuig de la passivitat. Però ho fa sense violència, veient la pau com una eina a emprar en el camí de la vida, enlloc de veure-la només com un objectiu a assolir.

Qui creieu que s'estima més d'aconseguir la pau, un soldat o un pacifista? Crec que la resposta més honesta és pensar que els dos per igual. Però aleshores, quina és la diferència entre l'un i l'altre? Doncs que el soldat busca la pau fent ús de la violència, a qualsevol preu, mentre que el pacifista viurà fent de la pau la seva eina de treball. No tot s'hi valdrà, hi haurà límits. Aquest és el significat de la frase d'A.J. Muste (i no de Gandhi, com es diu habitualment) 'No hi ha camins per a la pau, la pau és el camí'.

I això com es fa? Quines són les bases per a posar la pau com a camí, i viure en una cultura de pau enlloc d'una cultura de violència? La resposta no és ni fàcil ni simple. Encara més, pot tenir moltes respostes, i segurament cadascú ha de cercar les seves. Però us proposo deu claus que crec que poden ajudar a avançar¹:

1. Davant un conflicte, l'objectiu és la solució, l'acord i la reconciliació, no pas la victòria

Des de l'òptica tradicional, que accepta l'ús de la violència en els conflictes, l'objectiu més important davant d'un conflicte és la victòria. En conseqüència, cal estar preparat per guanyar, per imposar-se, per ser més fort que els altres. D'aquest sol principi en deriven una infinitat de mals per a la humanitat, des de la prioritat de la força sobre el dret, fins a la despesa armamentista irracional i desmesurada que empobreix persones i països. Si la victòria és la prioritat, tot s'hi val. Al contrari, per a la noviolència la prioritat és trobar solucions justes i equilibrades per a tothom més que no pas victòries. Això canvia absolutament l'enfocament. La victòria ens encadena a haver de continuar exercint la pressió i la violència que ens ha permès obtenir-la. Sempre, un cop acabat el conflicte, ens caldrà tornar a conviure amb els nostres adversaris i només la reconciliació ens permetrà una vida tranquil·la i pacificada. En els conflictes allò que és inevitable no és la violència, sinó l'acord per posar-hi final. Si tinguéssim sempre present aquest final inevitable, potser ens esforçaríem a no trencar tots els ponts i no fariem tants disbarats.

2. Actuar sobre les causes, no sobre els símptomes

És un tic molt occidental voler evitar els efectes sense ocupar-se de les causes. Així, per exemple, quan anem al metge, pretenem que ens inhiabei els símptomes que ens molesten, però ens mostrem poc predisposats a modificar els hàbits que els provoquen. La violència, especialment la repressiva, és exactament això: volem evitar els esclats de violència dels altres perquè ens incomoden, com per exemple el terrorisme, però sense ocupar-nos en absolut de modificar les situacions que el generen. Actuar sobre les causes dels conflictes, potser és més lent, però és una intervenció més radical i eficaç. Això no vol dir naturalment que no s'hagi de fer res per evitar determinats comportaments violents, encara que només siguin símptomes d'alguna problemàtica social o política més profunda,

però sí que vol dir que aquest esforç no ha de ser ni l'únic ni tan sols el més important.

3. Cercar l'objectivitat i la veritat, enlloc de l'engany i la mentida

Quan el conflicte ens queda lluny ens resulta més o menys fàcil observar les raons d'un i l'altre, però, a mesura que el conflicte és més proper a nosaltres, la claredat s'esfuma i l'apassionament ens fa veure, no allò que és, sinó allò que volem veure. La nostra raó, fàcilment queda esclava del nostre desig i només li deixem per funció trobar justificacions per allò que volem. Lluny d'això, la noviolència ens proposa un esforç de sinceritat, de recerca de la veritat encara que aquesta no ens agradi. Només a partir de la veritat podrem construir alguna cosa sòlida. Ens cal, especialment en situació de conflicte, refredar la ment i alliberar la nostra capacitat d'analitzar i comprendre les situacions, prendre consciència dels punts de vista de l'altre i de les seves raons i ser molt vigilants amb la nostra capacitat d'autoenganyar-nos segons la conveniència.

4. Universalitat i justícia, enlloc de privilegi particular

La mateixa cosa que hem dit respecte de la veritat la podem repetir respecte de la justícia. Hem d'ampliar el concepte de justícia fins a fer-lo universal, de manera que quan demanem justícia, no la demanem només per a nosaltres, sinó per a tothom. A vegades la justícia reclamada a grans crits no és més que el privilegi o el corporativisme d'uns pocs. Els drets dels altres són tan importants com els meus i el meu benefici no es pot aconseguir a costa dels drets ni la dignitat de ningú.

5. Acollida i obertura mental i afectiva, enlloc de tancament i defensa

Hem de ser crítics i prudents, no podem empassar-nos tot allò que ens arriba ni actuar amb ingenuïtat. Aquestes actituds tenen, però el risc de pervertir-se en actituds tancades i defensives, que rebutgen tot allò que és diferent, idees, cultures i persones. La por i la inseguretat propicien aquest canvi. Per això ens cal tenir cura de mantenir, juntament amb l'esperit crític que fa de filtre, una actitud oberta davant de les novetats i acollidora davant de les persones. Per aquell que té por, els altres són potencials rivals i competidors, per a les persones d'esperit obert i acollidor, els altres són potencials col·laboradors. La primera actitud porta a una vida neurotizada que veu enemics per tot arreu i que, en conseqüència, si no hi eren acabaria per crear-los. La segona actitud ens permet una vida molt més rica i pacificada i ens capacita per enfocar de forma constructiva els conflictes.

6. Transigència, diàleg i pacte contra l'immobilisme i la por al canvi

És una conseqüència de totes les anteriors. Si sóc capaç d'acceptar que potser jo no conec tota la veritat, que els altres també tenen raons i drets i m'esforço a obrir la ment i el cor a les opinions divergents, seré capaç d'anar al diàleg amb voluntat sincera d'arribar a una entesa de fons. Dues observacions importants: La primera que cal anar al diàleg vulnerables, és a dir, disposats a escoltar i, si cal, canviar d'opinió. Aquesta és la riquesa del diàleg autèntic. Malauradament hem de reconèixer que és molt més freqüent l'actitud d'anar al diàleg només amb la disposició de convèncer l'altre (a veure si puc guanyar per "les bones"). Si és així, serà un diàleg de sords que no farà més que encendre els ànims i predisposar-nos encara més a la ira i a la violència. La segona observació que declarar-ho tot innegociable equival a suposar que tot és igualment important, i això mai no és veritat, sempre hi ha alguna cosa menor en la que és possible cedir i que ens predisposarà a tots per continuar avançant. La intransigència absoluta i monolítica, al contrari d'allò que vol semblar, és signe de feblesa, de rigidesa fràgil, de ser incapaç de tocar cap peça sense que se'ns ensorri tot. Ben al contrari ens cal flexibilitat, és a dir, capacitat de canviar coses per mantenir les essencials. La flexibilitat és signe de fortalesa i no s'ha de confondre amb fluïdesa (per exemple, no ens imaginem Gandhi com un negociador fluïx). Hi ha coses que són realment sagrades i irrenunciables,

¹ Els 10 punts que segueixen estan extrets d'un text d'Antoni Soler, membre de la *Fundació per la Pau*.

Espai de Pensament Crític

especialment la vida i la dignitat de les persones i aquí no s'ha de cedir costí el que costí. Malauradament és precisament la vida i la dignitat de les persones allò que s'acostuma a sacrificar.

7. Respecte, amor enlloc d'odi i criminalització

Totes les persones són dignes de respecte, facin el que facin, així ho proclama, entre moltes altres, la Declaració Universal dels Drets Humans. Els drets humans i la dignitat no es guanyen ni es perden amb mèrits o demèrits, ningú és ningú per concedir o retirar drets a ningú. Però ja ha estat comentat abastament més amunt que el respecte ha de ser compatible amb la revolta i la lluita i en canvi no s'ha de confondre amb la passivitat. Respectar l'adversari no vol dir respectar les seves accions ni deixar-lo fer. Això és indiferència i no respecte. Les persones que jo respecto i estimo miraré d'evitar que facin disbarats. Totes les persones són respectables, però no ho són ni totes les idees ni tots els comportaments. Hem d'aprendre a separar-los. A vegades, combatre els comportaments és l'única manera de respectar i estimar la persona que els té. En canvi, la violència promou l'odi i la criminalització de l'adversari, segurament per justificar la crueltat; mira de confondre precisament el problema amb la persona per donar a entendre que acabant amb la persona acabarem amb el problema; gasta moltes més paraules a desqualificar l'adversari que a parlar del problema. No cal dir que el camí de l'odi no tan sols no resoldrà el problema, sinó que l'aprofundirà i farà molt més difícil poder-lo abordar de forma constructiva.

8. Coherència mitjans-objectius i no pas 'la fi justifica els mitjans'

Si en la violència tot s'hi val, en la noviolència no és així. La violència és destructiva i per això pot disposar de qualsevol instrument, però la noviolència pretén construir i crear i per construir ens cal escollir les eines adequades a allò que volem obtenir. Ja n'hem parlat en comentar les aportacions de Gandhi. Aquí només recordarem que aquesta és una característica tan important que a vegades precisament s'ha definit la noviolència com la lluita per objectius bons i justs amb mitjans bons i justs.

9. La no-violència

El rebuig de la violència, això és el que volem dir en escriure ara "no-violència" amb el guionet, ens apareix ara com una conseqüència necessària de tot l'anterior. Si prefereixo sincerament la veritat a l'engany, la justícia al privilegi i l'abús, el respecte i l'amor a l'odi, si busco més la solució que la victòria, les causes que els efectes, si crec en la coherència entre mitjans i finalitats, no puc de cap manera acceptar la violència com a camí. No puc respectar gaire aquell a qui vull destruir. Convé aclarir que és aquesta voluntat de destrucció allò que caracteritza la violència, més i tot que el pur gest exterior. A ningú se li escapa la diferència fonamental que hi ha entre la punyalada propinada enmig d'una baralla i la incisió d'un bisturí en una operació quirúrgica. Per això és en les intencions un cop més que cal parlar el màxim d'atenció. Les accions en seran una conseqüència.

10. Força interior contra la força bruta.

La violència es val de la força externa, física, de la brutalitat. És una manifestació de la por, de la inseguretat interior, una cuirassa que pretén protegir i amagar la feblesa. La violència pretén aguantar per fora allò que no s'aguanta per dins, és l'eina dels forts per fora, rics en mitjans externs, però que tenen la cua de palla. Això val tant per a les persones com per a les societats. Ben al contrari, la noviolència es val de la força interior. Gandhi, Lanza del Vasto i Luther King han parlat respectivament de la força de la Veritat, de la Justícia i de l'Amor. La fortalesa espiritual, el gruix interior, la cohesió interna fan innecessària la violència. La serenitat, la presència d'ànim, el valor, són imprescindibles per practicar la noviolència. Dels éssers vius en podem aprendre que la matèria viva es pot aguantar de dues maneres: per fora, amb una closca, i per dins, amb un esquelet. Com a persones i com a societats també podem optar pel músculo o pels

vertebrats. La violència opta pel músculo, la noviolència per la vertebració interna. No cal dir com els vertebrats han obtingut molta més capacitat d'evolució i de creixement. Seguir amb aquest paral·lelisme ens podria portar molt lluny.

Tots aquests canvis cal treballar-los també en l'àmbit social. De vegades pensem que som massa poca cosa per a modificar res. El món ens ve massa gran. Però cal recordar que històricament hi ha hagut grans canvis històrics, grans reivindicacions han triomfat o estan poc a poc triomfant al món. La igualtat de la dona, els drets laborals, la democràcia, l'ecologia... és cert que encara no han triomfat al cent per cent, però no és menys cert que han avançat molt i que ho han fet gràcies a la suma de moltes persones. L'opinió pública és la nostra eina més potent i cal anar-la enfortint per a provocar els canvis socials que desitgem.

Acabo amb un petit conte que un dia em va explicar un ex-professor de l'institut de Santa Coloma, en Jaume Pera i que em sembla molt ben trobat:

'Avi, tu ets bo o dolent?'

'No ho sé. De vegades penso que a dins meu hi ha dos lleons en lluita contínua. Un és dolent, ho vol tot per a ell, amenaça a qui li sembla que li vol prendre, pega a qui li impedeix tenir el que vol, odia... I l'altre és un lleó bo, que ho dona tot, que és generós, dolç, just, estima els altres...'

'I en aquesta lluita, quin dels dos guanya?'

'El que jo alimento més.'

■ Hassane Jarari

Espai de Pensament Crític

Lluita constant...

■ Raimon Trujillo

Títol intrigant? És l'objectiu, com també ho és donar la meua visió de la realitat política que ens envolta en aquesta col·laboració amb la revista de l'IES Santa Coloma.

Primer de tot cal presentar-me, sóc un estudiant de l'escola Vedruna Palamós, i el darrer any vaig acabar la meua educació escolar fent el batxillerat humanístic. A principi de curs (11-12) me'n vaig anar a viure al nord-oest d'Alemanya. Formava part d'un projecte de la Comissió Europea, el qual t'ofereix la possibilitat d'anar-te'n a qualsevol país de la Unió, integrant-te totalment en la societat d'aquell país, participant en les seves activitats populars i aprenent l'idioma, alhora que es treballa en alguna institució de la comunitat. El nom del projecte pels qui pugueu estar interessats és: European Voluntary Service i col·laboren amb l'INJUVE (Instituto de la Juventud de España), on podeu informar-vos.

Aquest tomb per aquest conjunt de països que ens envolten m'ha permès conèixer i relacionar-me amb persones d'un altre país que viuen la política i el dia a dia d'una manera molt diferent a nosaltres. Cal començar pel concepte que molts joves tenim de la política: que no serveix de res, que votem el que votem faran el que voldran, etc. Tot i que tothom sigui lliure d'opinar el que vulgui, m'agradaria donar la humil opinió d'un estudiant que l'ha viscut des de petit.

La política no és allò tan llunyà de la qual formen part els diputats, els presidents, els alcaldes... No és aquell grup de "xoriços" que roben i estafen tot el que poden, sinó que els polítics formen part del nostre dia a dia, i cadascú de nosaltres ho és. Polític vol dir votar, donar l'opinió, interessar-te pel que passa al poble-ciutat, regió o estat. A part d'aquests, a la qual inclouríem tota la societat, hi ha els que l'exerceixen. I aquí sí que parlem dels que ocupen un càrrec. I dic que ocupen un càrrec perquè no tots cobren un sou com molts pensem. Corrent pels bonics pobles de Catalunya, pots trobar-te gent que no són allà pel sou sinó perquè volen fer del seu poble un lloc millor; fins i tot no només d'un poble són alcaldes o regidors, sinó que de més d'un, perquè hi ha poca ciutadania i en la majoria de pobles dels Pirineus, que és on són pastors i pagesos, els quals porten l'ajuntament a més a més del que els dona de menjar de veritat que són les seves granges i animals.

Des de fa uns quants anys, i més des del començament de la crisi econòmica, s'ha culpats a la classe política i als banquers de tenir tota la culpa i, des de les classes més altes, als polítics de no prendre mesures adequades. També han sortit a la llum els centenars de casos de corrupció i els alts sous que tenen certs polítics o fins i tot duplicitat de càrrecs dels quals cobren força. És cert que aquesta situació tan sols serveix per impulsar la desafecció política, sobretot entre els més joves, tan arrelada en la nostra societat, però es pot comparar amb les manifestacions juvenils en què s'acusa a tot el grup de violents, quan tan sols han estat quatre dels centenars de milers que estaven al carrer. Per aquest motiu és important que els petits polítics que s'estimen la política es preparin, perquè les tasques que ens vénen en un futur no són poques ni senzilles i a més no n'hem viscut cap d'igual abans i són els que hauran de defensar el País, a dins i a l'estranger.

Aquesta tasca és la que defineix el títol de l'article: "Lluita constant". És a on som els catalans en aquests moments. Lluitant pels nostres drets, perquè la nostra llengua sigui reconeguda, perquè arreu d'Espanya es coneixin els nostres anhels, per més que ens intentin oprimir.

No és bo sentir com joves diuen que no aniran a votar perquè els polítics faran el que voldran. Aquests joves, que ara no voten, són els que el dia

de demà s'hauran d'involucrar en política, són els que hauran de votar i hauran de fer que la classe política sigui ben vista. Per aquest motiu ens hem d'interessar tots pel que fa la "gent d'allà dalt", tot i que sembli molt llunyà. Tenim una bona terra, només cal anar per Europa i dir que vens de Catalunya. N'hi ha que et diran: "oh yes, Barcelona!", "so you do not speak spanish?", "FC Barcelona, Messi!"... I d'altres que es compadiran de tu per formar part d'Espanya, un país que amb el tema de la crisi no som gaire ben vistos a nivell europeu. M'agradaria esplaïar-me en aquest tema però donaria per un altre article! En contra d'això hem de lluitar, perquè som un poble que no ens podem quedar a casa tancats. Hem de sortir i manifestar els nostres drets i la nostra manera de fer. Legalment això sí i sense violència... Per aconseguir-ho, cal associar-se i una bona manera de fer-ho, és a través d'on es prenen les decisions... Sí, a la política! No es diu que per saber si t'agrada o no, cal provar-ho? Doncs el mateix amb la política. Si no t'agrada el que hi ha, posa-t'hi i intenta-ho canviar. És possible arribar a on vulguis si t'ho proposes. Som joves, convençuts i amb ganes, només cal portar-ho a terme i deixar-te anar.

Els que em coneixen saben que sempre dic: hi ha dos tipus de polítics: els que s'hi posen a una certa edat, a partir dels cinquanta podríem considerar, perquè creuen que ja ho han fet tot a la vida i que es poden dedicar a millorar la societat (recalco: creuen, ja que són els que poden tenir-hi més interessos) i els que ens/us hi posem/u des de joves. Trieu el vostre tipus de polític. Són els vostres representants. I recordeu, que implicant-vos en política, podreu fer i canviar més del que us penseu! Si us interessa aquest tema, podeu fer una ullada al meu blog: www.raimontrujillo.com.

A reveure!

■ Judit González

Opinió

De llimona o de taronja?

■ Sergi Urzay

Sóc ximple, ho admeto, sóc molt ximple. Però d'aquells que no aprenen. Ensopego amb la mateixa pedra un cop i un altre. No puc evitar sentir-me'n, no puc obviar definir-me'n.

El problema és que el mercat emocional de primera mà s'ha esgotat. S'ha acabat. S'ha extingit. És un fet comprovable. A aquestes alçades de soledat, tots recorrem a la segona mà, repleta de cors usats, maltractats, esquarterats, per reformar, i això quan tenim sort i no estan embargats.

"Pagafantes", aquesta és la situació, disposició i estat personal que més defineix un conjunt de gent (masculina) que avui dia està immersa en un profund, fosc, humit i claustrofòbic... Sí... POU. Però, què és un "pagafantes" es preguntaran aquells triomfadors que desconeixen el fred humit i claustrofòbic. La definició de "pagafantes" ve d'aquells nois que, per no tenir el valor suficient d'actuar com s'ha d'actuar amb una noia amb la qual tenen una intenció, faran actes de bona fe, com escoltar-la, prestar-li apunts, ser amable, convidar-la al que sigui, tractar-la com una reina, és a dir, ser simplement ell mateix, per tal que ella un dia s'adoni que està amb l'home de la seva vida.

En la majoria dels casos, per no dir el 99,9% d'aquests, el que sol ocórrer és que arriba un dia en què el noi es declara a la noia, com si d'una pel·lícula de Disney es tractés i aquesta digui al pobre desgraciat: "És que et veig com un amic, segur que faràs molt feliç una altra noia", quedant-se el noi fet una mer... fet pols, pensant que ha llençat un gran i valuós temps de la seva vida a les escombraries, passant-ho a continuació molt malament pel fet que li agradés l'esmentada, mentre ella només el volia per explicar-li les penes, i altres coses que no puc dir aquí.

Com saber si ets un "pagafantes"? Tota noia, per norma general, sigui maca, grassa, lletja, etc, tindrà un o diversos "pagafantes", a dia d'avui solen ser diversos, ja que sempre pot fallar algun d'ells i cal tenir reserves, tot sigui per no sentir-se sola ni un segon, pujar-se l'ego i la moral, etc.

Com bé he exposat, tota noia tindrà com a mínim un "pagafantes", i totes solen anar del mateix pal, de víctimes, un exemple ben clar seria: "Tothom és injust amb mi, per què em passa això?"; i un bon "pagafantes" diria: "No et preocupis, tu ets genial, jo estaré aquí amb tu sempre que fagi FANTA", fet que demostra que ell fa tot el possible per entrar a una zona de difícil accés.

Efectivament, la missió d'un "pagafantes" és la d'escoltar totes i cadascuna de les penes de la senyoreta, fent-li veure com de bé s'hi està amb ella, que cap altre noi la tractarà com la tracta ell. Però per què ella es queixa que l'altre imbècil la tracta malament i no està amb ella? Molt senzill, elles sempre voldran un impossible, alguna cosa que els suposi un repte. Un sac de testosterona.

El "pagafantes", com bé hem dit abans, no té valor d'actuar com s'ha d'actuar amb la noia a la qual té intenció i deixar-li tot ben clar des d'un principi. Per tant, ella l'encasella de noi amb vagina, el qual es converteix en "una més". Sobra dir que la moral, l'honor i la dignitat del noi en qüestió s'esfumaran tan ràpid com quan ella es begui la Fanta a la que l'has convidada.

Deixa'm dir-te que si et sents identificat, ho sento. Deixam dir-te que faig el que faig per a aixecar-me constantment, mai per trobar-me sempre depeus.

Però és igual, facis el que facis, de ben segur que es complirà la maleïda llei que regeix aquest mercat. Baixarà el teu interès, seguirà pujant el preu de tot el que desitgis, i cada cop més et resultarà familiar aquesta incòmoda sensació. La d'estar hipotecat. Eh, i a 30 anys.

L'obsolescència programada, l'engranatge més brut del capitalisme

■ Ernest Morell

Segur que a tots, a una classe o altra, ens han fet la típica pregunta sobre el nombre de mòbils que hem tingut durant la nostra (curta) vida. Quan ens la fan sentim atacada la nostra intimitat: "Què n'has de fer tu, d'això?! Per alguna cosa estem en un país lliure!" Millor que deixem això del país lliure per una altra ocasió, però parlem ara de com de lliures som nosaltres en el nostre consum.

Troben ben lògic que els mòbils, els ordinadors o les bombetes s'espatllin o es fonguin. I sí, segurament ha de passar tard o d'hora, però sovint passa més aviat del que toca. Estic parlant de l'obsolescència programada, que es defineix com el disseny dels productes per tal que deixin de ser útils al cap de ben poc temps. Quin interès pot tenir això per l'empresa, us preguntareu.

Posem l'exemple de la bombeta: quan es va inventar, els fabricants aviat es van adonar que si produïen un producte que durés molt de temps el negoci no seria rendible ja que al cap de poc haurien cobert tot el mercat. Així doncs van començar a dissenyar bombetes que duressin menys hores per tal de fer créixer el consum. Un exemple que demostra que les bombetes pateixen l'obsolescència programada és la d'un parc de bombers de Califòrnia que està encesa des del 1901! La bombeta es pot veure les 24 hores per internet i s'ha convertit en tot un símbol.

El capitalisme necessita del consum per tirar endavant, i per això s'ha aplicat aquesta mateixa fórmula a molts productes: un xip a certes impressores que permeti un nombre màxim de còpies, o bateries deficientes als mòbils.

Però això no és tot, hi ha estratègies més difícils de combatre, ja que en som partíceps del tot. Es tracta de l'obsolescència percebuda, el fet de fer que el consumidor cregui que li cal comprar un nou producte. En veiem exemples en el fet que cada any es fabriquin nous dissenys de cotxes, mòbils, consoles ... i la seva arma principal és la publicitat. A través de la publicitat es relaciona el producte amb l'èxit professional, personal, sexual!; alhora que s'aconsegueix exercir una gran pressió social sobre el qui no pot seguir les directrius del consum pel consum.

Tota aquesta història pot semblar el típic discurs del pesadet hippie que està preocupat per la decadència de la nostra societat i que vol tenir qual-sevol argument per anar en contra dels maleïts capitalistes. Hi podria estar d'acord, però aquí el punt és un altre, molt més greu... Aquest consum excessiu fa malgastar grans quantitats d'energia i genera grans quantitats de residus. I on són enviats aquests residus electrònics? Doncs a països com Ghana, on es queden astorats de la quantitat de coses que podem arribar a llençar als països desenvolupats.

Així que, d'una banda, els països del Sud tornen a ser víctimes del nostre creixement; o encara més: seguim desenvolupant-nos, com des del colonialisme, a costa del Sud. Per altra banda, seguim sent còmplices de l'esgotament dels recursos naturals del nostre planeta. Davant d'això podem negar-ho i seguir endavant, podem culpar-ne els altres i seguir endavant, o bé podem assumir la nostra part de responsabilitat i començar a revisar la nostra forma de viure.

Com diria aquell: "Reflexionem-hi, siusplau, reflexionem-hi."

Opinió

Les mentides

■ Paula Ginés

A vegades amb les mentides, es descobreixen veritats. Es fan servir molt sovint tant per defensar-se com per amagar veritats, o inventar-se rumors sobre algú, per mil i una raons.

“Això no és veritat, és mentida” una frase que es fa servir força. Les mentides són doloroses però també les veritats. A ningú no li agrada que el menteixin, però tothom menteix. No hi ha ningú que mai no hagi dit una mentida, cada dia se’n diuen, amb bona o mala intenció. En algunes situacions és millor mentir, pel bé dels altres o per no fer-te patir.

Al diccionari la definició de mentida és: “ Acció i efecte de dir alguna cosa que no és veritat”. En la filosofia es diu que les mentides tenen dues motivacions essencials: aconseguir un bé o evitar un mal. Mentir no significa el mateix per a tothom, ni de la mateixa manera, però sí que molt semblant, més que res perquè mentida és un paraula que no es pot definir de moltes maneres. A mi personalment m’han mentit moltes vegades, ja fos per bé o per mal. No hi ha res al món que em faci enfadar més que les mentides.

La qüestió és: per què mentim? Per què agrada a la gent inventar rumors que saben que a altres persones que els pot fer mal? Per què som així de mentiders?

He volgut buscar opinions de persones d’altres pobles i ciutats sobre les mentides, però resulta que a Internet a vegades hi ha de tot menys el que busques. Tampoc no et pots fiar del tot d’Internet perquè fins i tot allà es menteix.

Les mentides són les excuses dels covards.

■ Sergi Contreras

7CiÈnCiEs

El “Top 10” d’històries Científiques del 2011

■ Jordi Serra

El 2011 ens va deixar històries, noms propis i noves i sorprenents fites científiques que, de ben segur, deixaran petja al món de la ciència i també a la societat. Sens dubte alguns d’aquests esdeveniments podrien tenir un impacte immediat en les nostres vides. La repercussió d’altres fites podria no fer-se evident en anys. I alguns descobriments desapareixeran per complet al llarg del temps. Una cosa és certa: el 2011 va brindar-nos grans sorpreses científiques i tecnològiques, que tot seguit els convido a repassar.

10. Màquines 1 – Humans 0

El triomf d’un ordinador d’IBM en un concurs televisiu va esdevenir la prova més espectacular de l’avenç de la ciber-intel·ligència en els últims anys.

Cap dels dos cervells humans (dos antics campions del concurs *Jeopardy* (així és el format) va poder derrotar “Watson”, l’ordinador dissenyat especialment per IBM per competir al programa nord-americà. “Watson” no va donar opció a Ken Jennings i Brad Rutter i, ja que pel seu sistema circula electricitat i no sang, no va presumir de la seva fita, que sens dubte fou aclaparadora.

Watson, tanmateix, no tenia la capacitat dels éssers humans de captar dobles sentits ni jocs de paraules, malgrat els anys de treball invertits pels especialistes i científics d’IBM, i malgrat tenir accés a bases de dades equivalents a un milió de llibres o 200 milions de pàgines d’informació per donar les seves respostes. Error. Watson no pensa però el seu disseny és elaboradíssim, es nodreix de 90 servidors que li permeten aprendre dels seus propis errors a mesura que els comet i així poder millorar la seva capacitat de respondre de manera precisa. En altres paraules, IBM ha perseguit el desenvolupament de la intel·ligència artificial.

¿El futur és aquí? El HAL de *2001: Una Odissea de l’Espai*; totes les versions de *Terminator*; ¿Les màquines guanyant terreny a la humanitat? ¿Fins i tot en la vulgar diversió de contestar a les trivials preguntes d’història, literatura, art, cultura, ciència, esport, geografia? Guanyant molts diners? El principi d’alguna cosa fascinant.

9. La teràpia gènica reapareix

Des dels seus inicis, a la teràpia gènica (introduir gens per tal de curar malalties) li va costar guanyar credibilitat. Repudiada durant anys per haver causat la mort d’un pacient menor en una investigació al 1999, en els darrers temps el sector ha pres mesures positives i ha realitzat notables avenços, que van culminar recentment amb l’èxitós -i segur- tractament contra l’hemofília B.

7Ciències

L'hemofília B és una malaltia provocada per un gen defectuós que impedeix que el nostre organisme fabriqui una proteïna anomenada "factor IX", que és clau en la coagulació de la sang. Era, per tant, una de les candidates ideals per a un estudi de teràpia gènica... si funcionava.

En el tractament, es va utilitzar un virus de la família dels adenovirus per introduir una còpia sana del gen malmès que tenien els pacients. L'assaig, publicat a la prestigiosa revista *The New England Journal of Medicine*, tan sols fou provat amb sis pacients, però després de la teràpia, quatre d'ells van posar fi a les seves periòdiques injeccions de "factor IX", i els altres dos, amb tota seguretat, en podrien veure reduïda la freqüència notablement.

Juntament amb nous èxits que han vist la llum a principis d'any (per exemple, el tractament de nens nascuts amb immunodeficiència combinada severa), el camp està oferint esperances renovades per al tractament de trastorns genètics.

8. L'adéu de Steve Jobs

L'enigmàtic, reservat i visionari fundador de la companyia Apple va morir el 5 d'octubre de 2011. En molts dels seus obituaris, la paraula "geni" semblava seguir un termini de no més de 20 lletres des del seu nom. Jobs era molt més que el conseller delegat d'Apple. Mai abans una marca havia estat tan associada a una persona. La seva contribució al món tecnològic el converteix en un dels grans innovadors dels últims 75 anys, en un transformador de la indústria. El Thomas Edison del segle XXI va fer de l'ordinador un artefacte senzill d'utilitzar, va canviar la manera de fer negocis amb la música a través d'Internet i va catapultar la telefonia mòbil a una altra dimensió.

Jobs sabia vendre el producte, i tenia el talent i l'habilitat de distorsionar la realitat de tal manera que el públic estigués disposat a pagar més per ells que per la competència. L'èxit de l'iPhone (malgrat els problemes inicials) n'és el millor exemple. Més endavant, tot serien visions: iMac, iPod, iTunes, iPad i un llarg etcètera. Les empremtes ja indelebles d'un gran creador i visionari que ha canviat el món de la informàtica moderna.

7. Sorpreses de l'univers

Kepler-20 és una estrella semblant al Sol, situada a uns 950 anys llum de la Terra i, afortunadament, té un nom senzill, perquè caldrà recordar-lo en la frenètica exploració del cel a la recerca de planetes extrasolars, si és possible semblants a la Terra. Al voltant d'aquest astre es van descobrir dos nous planetes de mida gairebé idèntica a la de la Terra, que van ser batejats també amb noms fàcils de recordar encara que, de moment, poc imaginatius: Kepler-20e i Kepler-20f. Ambdós semblen ser rocosos, però les seves elevades temperatures superficials, (815 i 426 graus respectivament) impedeixen que siguin candidats a albergar alguna forma de vida, almenys tal i com nosaltres la imaginem.

Abans de fer pública la troballa, els investigadors van analitzar les dades recollides pel telescopi espacial Kepler durant 670 dies, un període durant el qual es van enregistrar fins a cinc senyals de trànsit diari a l'estrella Kepler-20. Cada senyal corresponia al pas d'un objecte entre l'estrella i

nosaltres, la qual cosa provocava un lleuger descens de la seva lluminositat i revelava als astrònoms la presència d'un nou planeta. En altres paraules, s'han descobert dos nous planetes sense haver-los vist.

La descoberta apropa una mica més els planetòlegs al seu objectiu final: trobar un germà-bessó a la Terra. Per aconseguir-ho, a més de la mida, s'hauran de donar una sèrie de condicions que aquests dos planetes no compleixen. No obstant, la recerca, segons l'opinió generalitzada dels científics, està arribant al seu final, i són molts els que creuen que la descoberta de la "nova Terra" és més propera del que pensem.

6. El rastre de Higgs

¿L'astut bosó de Higgs ha estat finalment acorralat? En un anunci molt esperat, dos equips de físics internacionals van afirmar, el passat desembre, que havien tingut "temptadors indicis" de l'esquiva i esmunyedissa "partícula de Déu", clau per a poder completar el model estàndard de la física i per explicar com altres partícules, entre elles quarks i electrons, obtenen la seva massa.

Sembla ser que per fi els físics comencen a recollir els primers fruits d'una cerca que fa més de 50 anys que dura. Les noves dades proporcionades pel gran accelerador LHC de Suïssa conviden a l'optimisme. Els científics han acotat un rang de la massa que pot tenir la famosa partícula de Higgs (afinant fins uns 125 Giga-electronvolts, GeV); tanmateix, el marge d'error estadístic dels resultats, tot i ser molt petit en la vida quotidiana, és incòmodament alt en aquesta ciència ultraprecisa.

El mateix director del CERN, Rolf Heuer, va demanar prudència i va recordar que es tracta de resultats preliminars, res definitiu i que, per a conclusions de més pes i rellevància caldrà esperar fins mitjans o finals de 2012. Ningú dubta, però, que seria un gran descobriment.

5. Una era espacial que finalitza

Quaranta-cinc segons després del seu llançament des del Cap Cañaveral, l'Atlantis es va perdre al cel per emprendre l'última missió d'un transbordador nord-americà. Es posa fi a un projecte de 30 anys de desenvolupament científic i els Estats Units es retiren (per ara) de la carrera espacial, en no haver pogut suportar el pes d'un programa com el del transbordador espacial que ha consumit més de 200.000 milions de dòlars des del seu naixement el 1972. Una competència que va néixer en plena Guerra Freda i que temporalment ha guanyat Rússia, que es queda amb el monopoli dels viatges a l'espai i amb la superioritat estratègica que això comporta.

Encara que l'espai ja no sigui l'objecte de passió romàntica que va ser durant la dècada dels 60, quan John Kennedy va prometre la Lluna que Neil Armstrong va acabar trepitjant el 1969, la investigació espacial és encara essencial per al futur de l'ésser humà. A l'Estació Espacial Internacional, un gegantí projecte de 100.000 milions de dòlars, s'investiga per eradicar les malalties del present i estendre la vida més enllà de la Terra. Els astronautes nord-americans han estat viatjant a l'espai quatre o cinc vegades l'any des de 1981. Els transbordadors han posat més de 50 satèl·lits en òrbita, imprescindibles per a les comunicacions i la seguretat dels EUA.

7Ciències

Aquest país no pot desatendre aquest front sense patir greus conseqüències. Ni Barack Obama pot passar a la història com el president que va acabar amb el somni espacial. El tancament dels transbordadors va ser decidit per George Bush el 2004, però li ha tocat a Obama acomiadar l'última nau. El Govern confia que el programa de vols comercials que el substitueixi representi una revolució en la viabilitat d'accés a l'espai. La fantasia d'unes vacances a les estrelles pot ser, ben aviat, una realitat. És possible. Però, de moment, els investigadors temen que l'Estació Espacial quedi en un mínim funcionament. Sense la il·lusió ni els diners d'altres temps, aquest comiat pot ser el començament d'un adéu definitiu a l'espai.

4. L'any del clima extrem

Els australians van patir el cicló Yasi, amb vents rarament vistos de 300 km per hora; encara no s'havien refet dels devastadors efectes de les pluges que van inundar Brisbane dies enrere. Més d'un milió d'hectàrees cremades per incendis forestals a Califòrnia l'estiu passat. Freds inusuals i violentes tempestes de neu van castigar els Estats Units el mes de febrer de 2011, o el registre mai vist de 99 tornados en un sol dia; més de 10.000 vols van ser cancel·lats a causa del mal temps. Una sequera excepcional es va emparar de l'Amazònia l'any 2010, tal com també ja va passar l'any 2005; la putrefacció de la vegetació morta ha enviat a l'atmosfera més de 5.000 milions de tones de diòxid de carboni, quasi tant com el generat durant un any als Estats Units per la crema de combustibles fòssils.

Ens calen acords climàtics, i sense cintura i paciència no n'hi haurà. Així doncs, amb fatigant recurrència, vam assistir a les ja tradicionals manifestacions de complaença o a l'esquinçada de vestidures després de la Conferència de les Parts sobre el canvi climàtic, celebrada a Durban el novembre passat. Aquest cerimonial de protocol·lària satisfacció o de total escarafall ja forma part de la litúrgia, tant com les interminables negociacions fins a la matinada o els "acords" de mínims lligats *in extremis*.

L'escalfament global que experimenta el planeta de manera demostrada no és el canvi climàtic que s'espera. És el fenomen que el causa. Aquests pocs graus de més que, de mitjana, exhibeix cada any la Terra no són el canvi que ens amenaça. Són l'agent desencadenador de les perturbacions meteorològiques que ens duren a un canvi climàtic d'entitat encara incerta. Tanmateix, si hem de jutjar per la violència i recurrència de les creixents alteracions meteorològiques que hem vist en l'últim any, el canvi climàtic serà notable i contundent.

3. El principi de la fi de la malària

La vacuna RTS,S contra la malària va rebre un gran impuls l'any passat en conèixer-se els primers resultats d'un important assaig clínic que demostra que aquesta vacuna podria reduir a la meitat el risc d'aquesta malaltia en nens africans.

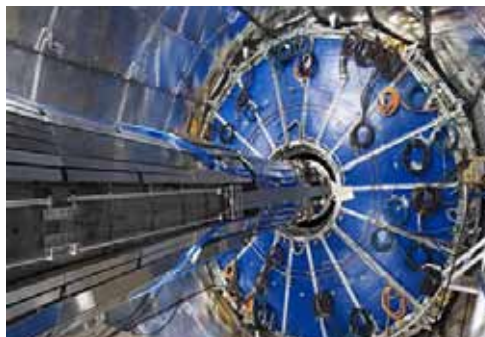
Si es tractés d'una vacuna per a la grip o el xarampió, el fàrmac ja s'hauria abandonat. Però es tracta de la primera immunització contra una malaltia que tot just fa dues dècades es considerava no apta per a aquest tipus de prevenció, i per això els resultats preliminars d'una protecció que ronda el 50% en nens es consideren suficients per seguir endavant.

No és un repte menor. La malària es transmet mitjançant un insecte, i és causada per un patògen molt especial, els plasmodis. La meitat de la població mundial està exposada a aquesta malaltia. Cada any emmalalteixen uns 300 milions de persones i un milió moren, la majoria menors africans.

El problema, tanmateix, és que la malària no la provoca només un sol tipus de paràsit, sinó molts, i que encara s'ha d'esperar per veure quant dura la protecció d'aquest producte mèdic, si els nens necessiten o no un recordatori als 18 mesos. En qualsevol cas, la importància de la fita és enorme ja que, si bé la vacuna no serviria per curar tots els tipus de malària en un primer estadi, demostra que és possible introduir una immunitat protectora de la malaltia.

2. ¿Més ràpid que la llum?

El món científic es va commocionar amb la notícia que una partícula subatòmica, un neutrí, havia superat la velocitat de la llum, és a dir, havia corregut més que la seva pròpia ombra. L'opinió més estesa ha estat que al detector subterrani "Opera", al laboratori de Gran Sasso (Itàlia), s'havia produït un error. Un cras error com, per exemple, que els neutrins que desapareixen el cronòmetre a la sortida no són els mateixos que els que l'aturen a l'arribada.

La velocitat de la llum com a límit no és una conseqüència de la teoria de la relativitat d'Einstein, és una de les seves hipòtesis fonamentals. La idea que res pot viatjar més ràpid que la llum és una columna sobre la qual s'aixeca gran part de la física del segle XX. És per això que, si no ha estat un error i l'experiment del CERN s'acaba confirmant, estem davant un buit que fa vertigen i anima a treballar.

Tots els científics són escèptics, però a cap li semblarà malament concentrar esforços per confirmar o desmentir la incoherència. La teoria de la relativitat, com qualsevol altra teoria científica, no es dona per definitiva ni després de moltes confirmacions experimentals, no obstant es dona com a falsa amb una sola refutació experimental. Que injust que semblaria una cosa així fora de la ciència. En ciència no val fer els ulls grossos perquè la llei vigent ha fallat per molt poc o perquè "per una cop que falla"... Viatjar més ràpid que la llum, encara que sigui només un mil·límetre per mil·lenni, equival ni més ni menys que a viatjar físicament al passat, una incongruència lògica. Si falla, falla. La ciència no està blindada contra la realitat del món. Si apareix una contradicció entre el que es creu i el que es mira, o es canvia la manera de mirar o es canvia la manera de creure. La ciència no pot ser incoherent. La ciència de més solera, l'escola més prestigiosa, el científic més venerable, la teoria més contrastada, els èxits

7CiènCiEs

més espectaculars, res no és suficient per ignorar una sola contradicció experimental com la del modestíssim neutrí. En això resideix sens dubte la grandesa de la ciència.

1. Fukushima i la crisi nuclear

L'11 de març, quan les onades de 15 metres van envestir la planta de Fukushima, la van deixar sense subministrament elèctric i, per tant, sense refrigeració als quatre reactors. Refredar un reactor nuclear és essencial. En cas contrari, el reactor s'escalfa, comença a formar vapor d'aigua i augmenta la pressió a l'interior, la qual cosa amenaça la integritat de la contenció.

Fukushima no ens ha demostrat res que no sabéssim. Simplement, ha fet realitat el que mai no havia deixat de ser possible. La tragèdia del Japó ha horroritzat el món sencer. Però, ¿som ara més savis o simplement estem més espantats? Convé preguntar-s'ho, perquè la por és mala consellera. Hi ha moltes raons per mostrar-se reticent davant l'energia nuclear de fissió. Que comporta riscos no és cap secret, però airejar-los crispadament ha donat més arguments als partidaris que als opositors: la gent es cansa aviat dels profetes de la catàstrofe. Fins i tot quan arriba. Llancen llavors un predicament conjuntural, però aviat es queden sense altra argumentació que el recurs de la por. Als antinuclears els ha anat de perles.

Si es vol replantejar el parc nuclear i, encara més, si es vol mantenir la demanda d'energia a uns nivells abordables, s'ha de refredar primer el consum. I ¿què hem de fer amb el mig miler de centrals nuclears operatives o en construcció que hi ha al món? La pregunta continua oberta. Tenir-ho tot i a sobre no emetre CO² és impossible. ¿De quant ens privem, a quin risc i amb quin nivell d'emissions? Aquesta és la triple pregunta virtuosa. Sense resposta raonable, sols hi ha mera fantasia.

■ Preet Kaur

Com ho fan els dofins per mamar si aparentment no tenen mugrons ni llavis?

■ Maria Deulofeu

Els dofins són mamífers cetacis que habiten tant en aigües dolces com salades. S'alimenten exclusivament de peix i marisc i són una de les espècies animals més intel·ligents del planeta. Són animals socials que viuen en grups familiars de fins a 1000 individus.

La gestació d'aquests magnífics animals dura 12 mesos i normalment pareixen una sola cria, la qual passarà els sis primers anys de la seva vida amb la mare. La seva lactació dura entre 12 i 18 mesos.

Existeixen poques diferències entre ambdós sexes, aquesta és la distància entre l'anus i el plec genital: a la femella l'anus i el plec genital semblen estar units, fins i tot les glàndules mamàries de la femella són difícils de distingir; en el cas del mascle els plecs anal i genital estan separats.

Les dues mames es troben situades sota dos plecs de pell a ambdós costats de l'obertura genital, són els plecs mamaris i només els trobem en les femelles. (Fig. 1)

Durant les 24 hores següents al naixement la cria de dofí pren la seva primera dosi de llet extraient-la dels mugrons, tan amagats que sembla que no en tingui, que té la seva mare localitzats a prop de la cua. Ho fa d'una manera molt especial: envolta el mugró amb la llengua per evitar danyar la seva mare amb les fortes mandíbules.

Els dofins no tenen llavis, per això a l'hora de mamar la mare expulsa la llet al morro de la cria, mentre la llengua de la cria adopta una forma "acanalada" que permet captar millor la llet sense ingerir aigua salada (Fig.2).

La llet és altament nutritiva: conté 6 cops més proteïna que la humana, per això només necessita 2 mesos per multiplicar el seu pes. La llet de dofí també és molt rica en greix i conté poca aigua (té consistència de pasta). Té entre un 20 i un 40% de greix, entre un 10 i un 16% de proteïna i molt poca lactosa.

7CiÈnCiEs

L'ocell que ve del Nord

■ Jordi Badia

Recordo les paraules del pare quan era petit: "Aquest any farà molt fred perquè han arribat moltes fredelugues". Ho solia dir quan els camps s'emplenaven d'aquest ocells que venien a passar l'hivern a les nostres contrades.

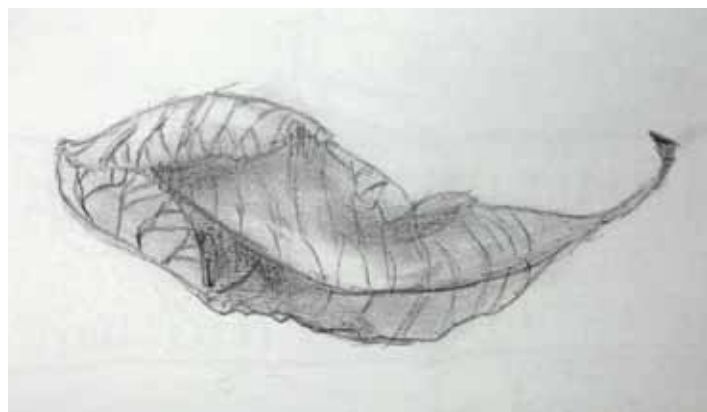
També el costumari de Joan Amades ens parla d'aquest ocell i la seva relació amb l'hivern: "Fredeluga per l'octubre neu segura", i també "Fredeluga primerenca, llarga hivernada assegurada".

Aquest és el protagonista aquests dies dels nostres camps, la fredeluga (*Vanellus vanellus*), també anomenada en castellà avefría. Aquest ocell té un tamany aproximat d'uns 30cm de llargada i 75cm amb ales obertes. És inconfusible amb el seu elegant vestit amb un plomatge de color verdós fosc per sobre i blanc per sota amb una taca negra al pit. Té les ales fosques per sobre i negres i blanques per sota. El bec és curt i prim, de color fosc. Però el que li dóna un aspecte més característic i elegant és la cresta allargada de color negre que té al cap i la franja negra que té a la cara.

La fredeluga durant el temps de reproducció viu en parella, però quan arriba la tardor i l'hivern, conviu amb molts exemplars que resten moltes hores als camps (de cereals o bé erms) i també en zones humides buscant petits invertebrats que captura al terra.

Aquests espectaculars ocells fugen de les seves àrees normals d'hivernada del centre d'Europa, ja que durant les onades de fred el terra queda colgat per la neu i, en no poder alimentar-se, baixen a les nostres latituds en cerca de llocs on passar l'hivern. Aquesta estratègia no és una migració real, és una fugida per la temperatura tan baixa.

■ Oscar Mejías

GrAfOmAnLa La dIaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

Domingo

■ Sylvia Barragan

Cuando era una niña, antes de que mamá y los tíos se pelearan, pasaba los fines de semana en casa de los abuelos. Me despertaba el domingo con el batido de huevo, garnacha y merengue que nos preparaba la abuela y en pijama, con ojos legañosos, acompañaba a la abuela a preparar la pasta del domingo para todos: una nube de harina nos cubría a las dos cuando hacíamos tallarines, ñoquis, capelettis, canelones.

El día antes la abuela había comprado una gallina o un pollo vivo y luego con un arte cercano al malabarismo los había convertido en deliciosa carne para el tuco, un plato de roja maravilla para el tío, y en mi desconcierto al comprender que la vida se alimenta de vida.

El abuelo se despertaba más tarde, cocinábamos en silencio y ese silencio de la abuela se me ha quedado grabado en las tareas de la casa, ella en sus pensamientos, yo en los míos, de tarde en tarde breves palabras que comunicaban mucho en la misma parquedad de los monosílabos. Lo que si recuerdo con extraña nitidez es la sensación de que el mundo estaba en armonía con nosotras y nosotras con él.

Cuando me aburría de la cocina subía al altillo y allí, en mi mundo, me imaginaba el otro mundo, el de afuera. Por la ventana veía los tejados de las otras casas, los patios, me encaramaba a la azotea y seguía viendo el mundo, me disfrazaba con ropas de mamá, de la tía y de la abuela de cuando eran jóvenes, mis muñecas eran mis futuros hijos nacidos en tierras extrañas.

Me molestaba la llegada de los tíos, de mis ruidosos primos, de mis padres y de mi hermano, quería mantener ese mundo solo para mí, para mí y mis historias.

Con el paso del tiempo fuimos creciendo todos, llegó el día del adiós a la infancia cuando el abuelo dejó de presidir la mesa del domingo, cuando mamá y los tíos se pelearon, cuando nos quedamos solos.

■ Luisa Arango

GrAfOmAnla La dlaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

Una nit de bruixes

■ Guillem Domingo

La bruixa agafà el nen i se l'endugué a dalt de tot de la muntanya, on tenia la seva llar. El nen estava espantat per la transformació que havia vist fer a la seva professora de natació: s'havia convertit en una bruixa! Ella, que era una jove alta i guapa, de cabells morens i amb els ulls blaus com el mar i un nas perfecte. No podia entendre com es podia haver convertit en una dona vella, amb arrugues i pigues per tota la cara. Allò semblava impossible! Però ell mateix l'havia vist transformar-se davant dels seus ulls, i per si no fos poc, continuava portant el mateix vestit i continuava tenint la mateixa veu, aquella veu preciosa que podia fer tornar boig a qualsevol que la sentís.

Quan van aterrar, la bruixa, molt cansada per l'esforç d'haver portat aquell marrec gras de set anys, va deixar la seva escombra atrotinada en un racó de la cova i es va dirigir al nen amb una corda entre mans. Quan el va tenir lligat, es va dirigir cap a la seva cassola i va anar a buscar al magatzem els ingredients per fer un saltejat humà. En Miquel va veure aquella cassola tan grossa i el primer que li va venir al cap va ser que tenia gana, molta gana. Es va pensar que la seva professora de natació, ara convertida en bruixa, li faria un bon sopar.

La Natàlia es va dirigir a la piscina amb molta pressa, el seu fill petit havia anat a buscar el banyador que havia perdut feia ja una hora i encara no havia tornat. Ell li havia dit que l'Àlicia, la seva professora de natació, li guardaria el banyador i, com que es quedava a la piscina fins tard, li podria donar. Quan va arribar a la piscina, estava tancada i en un primer moment es va pensar que el seu fill potser s'havia perdut, però després va localitzar la sabata del seu fill en el descampat del darrere de la piscina. La va anar a buscar i va veure que a dalt de la muntanya es veia una misteriosa llum. Va continuar buscant i va trobar el banyador del seu fill a l'entrada del bosc on començava la muntanya del poble. Va tornar a veure aquella estranya llum i tot seguit va sentir com unes passes dins del bosc.

- Miquel? - va preguntar la Natàlia- Ets tu Miquel?

Una persona va sortir del bosc. No podia reconèixer-li la cara, però per l'alçada i la roba de dona que portava va saber que no era el seu fill. Aquell individu va treure una mena de pal de la butxaca i, amb ell, va assenyalar la Natàlia. Del pal en va sortir una mena de llum blava que va impactar contra la Natàlia i la va fer caure al terra, després aquella mena de mag es va acostar a la Natàlia i la va apuntar amb la vareta.

- Oblida't del nen, no el tornaràs a veure mai més! - tot seguit la bruixa va agafar l'escombra i va alçar el vol- I no intentis recuperar-lo - va dir mentre marxava- O en sortiràs molt mal parada!

La Natàlia es va aixecar de terra i es va fixar cap a on es dirigia la bruixa. Anava just al lloc on havia vist aquella llum feia només uns minuts i immediatament va saber que havia d'anar a recuperar el seu fill de les mans d'aquella bruixa. Va anar a casa a buscar el seu cotxe per fer camí cap a la muntanya. El va engegar i va començar el trajecte. Quan ja portava uns deu minuts per la carretera de terra de la muntanya, va reflexionar una mica i es va adonar que tot allò era molt estrany, com una persona podia tenir màgia i podia volar? Allò anava contra tot el que li havien ensenyat a la universitat! En aquell moment va notar un sotrac que la va fer tornar a la realitat. La carretera era molt fosca i només la il·luminava els fars del seu cotxe fins que, de cop i volta, va aparèixer una llum com la que havia vist a la piscina. Semblava que la llum era al fons de la carretera i que es dirigia a gran velocitat cap al cotxe. La llum va impactar contra el cotxe i va trencar tots els vidres. La Natàlia, per protegir-se la cara, va deixar anar les mans del volant i es va tapar la cara. En aquell moment el cotxe va xocar contra un arbre. La Natàlia va sortir del cotxe molt atordida per l'impacte i va fugir corrents del cotxe, que va explotar. L'ona expansiva va

enviar la Natàlia al terra i la va deixar estabornida. Abans de desmaiar-se, la Natàlia va sentir la bruixa dient: "T'ho vaig advertir, ara, moriràs!".

Va sentir un soroll molt fort de sirena. Estava estirada enmig del bosc, i el bosc s'estava cremant. Es va aixecar i va veure aquella estranya llum a dalt de la muntanya i ho va recordar tot; havia d'anar a buscar el seu fill. Va veure arribar els bombers i la policia i es va amagar darrere un arbre. Encara que els ho expliqués tot, ells no s'ho creïen i no podia perdre més temps. Va fer camí cap al punt on es trobava la llum.

Quan semblava que estava arribant al cim de la muntanya va sentir un soroll de trompetes que sonava al darrere seu. Es va girar, però no va veure res.

- Ho sents?- va sentir que deia la veu d'aquella bruixa-. Són les trompetes de la mort!

El soroll de trompetes es va amplificar i cada cop tocaven notes més agudes. Va veure una bola de llum vermella que anava cap a ella. Es va ajupir. La vola va impactar contra un arbre i va formar una gran explosió. L'arbre es va partir. La Natàlia es va posar a córrer en direcció a la llum, que cada cop era més a prop. Sentia que un seguit d'explosions es formaven darrere seu. Quan va arribar a la llum, es va girar per veure el panorama. Un gran incendi s'havia format a la seva esquena. Es va tornar a girar i va veure que era en un gran descampat amb un fanal enorme al cim. Al fons del descampat hi havia una cova.

- Mama! - va sentir el seu fill que la cridava des de l'interior de la cova.

La Natàlia va córrer cap a la cova, però un gran mur va aparèixer del no res i la fer xocar.

- Si el vols veure hauràs de derrotar-me primer a mi - va riure la bruixa.

La Natàlia la veure al cantó del fanal i va córrer cap a ella i es va treure una petita navalla. Quan va arribar al costat de l'Àlicia, va intentar clavar-li la navalla. Però la figura de la bruixa es va difuminar i va desaparèixer: era només una il·lusió. La bruixa va riure darrere seu i amb la vareta assenyalant a la Natàlia va elevar-la pels aires i la va tirar cap al mur de pedra que havia aparegut. La Natàlia va xocar contra el mur i va caure desplomada al terra. Va intentar aixecar-se, però no tenia forces. Li sortia molta sang per tot el cos i no s'hi veia gaire bé. Va veure una mica difuminada la imatge de la bruixa acostant-se-li i rient. Però de cop va sortir el sol per damunt de la muntanya i la bruixa es va convertir en una jove morena: la professora de natació d'en Miquel. La Natàlia es va dirigir cap a ella i amb totes seves forces li va clavar la navalla a l'estómac. La jove va fer un crit fort de dolor.

- Què fa? - va cridar l'Àlicia- Què li he fet jo?

- Que què m'has fet? - va cridar la Natàlia.

Després va reflexionar i es va adonar que ella de nit no sabia el que feia i que no tenia cap culpa del que havia passat i, tot i que la continuava odiant pel que havia passat, li va explicar tot ràpidament i va oferir-se per anar a l'hospital.

- No m'ho puc creure... segur que d'aquí a poc em recupero... - no va poder acabar la frase.

L'incendi que s'havia produït al seu darrere es va engrandir i va engolir l'Àlicia. La Natàlia, espantada, es va aixecar i va intentar fugir, però l'incendi també la va engolir a ella. La muntanya va ser arrasada en pocs segons i en Miquel va patir el mateix destí que la seva mare i la seva professora de natació. Els bombers mai van saber la causa de l'incendi. La Natàlia, l'Àlicia i en Miquel van estar molts anys en el cartell de desapareguts i mai ningú no va saber què els havia passat.

GrAfOmAnla La dlaBòLiCa MaNia D'eScRiUrE

El pitjor que pot passar a una persona

■ Aaron Carles

Era el segle XXI, exactament l'any 2035. Hi havia una vegada un noi que tenia 16 anys. Era alt, llest, simpàtic, respectuós amb les persones però tenia un defecte ja que era molt nerviós.

Un dia normal, en Joan, el protagonista, anava cap a l'escola amb el seu millor amic, l'Isaac. Només els faltava girar la cantonada per arribar a l'escola quan en Joan va tombar el cap i va veure un gos que tenia la pota trencada, va córrer fins a ell, el va agafar i el va portar a casa seva on li va donar menjar i aigua fins que tornés de l'escola.

Quan va tornar de l'institut, va veure que l'animal que havia recollit abans no era a casa. En Joan va pensar que segurament estaria dormint al pati, hi va anar i en lloc de veure el gos va veure quatre coloms a sobre la taula.

Després d'estar una bona estona buscant el gos, va trucar al seu millor amic i li va preguntar si li podia donar un cop de mà, l'Isaac li va dir que sí i van quedar a les 5 de la tarda ja que l'Isaac era sol a casa fins que arribessin els seus pares.

Quan l'Isaac va arribar a casa d'en Joan, van agafar les bicicletes i es van disposar a buscar el gos pensant que amb la cama trencada no podria fer gran cosa ni es podia desplaçar gaire lluny.

Ja feia molta estona que el buscaven però no el trobaven, es van decidir per anar a la deixalleria però no hi era, van pensar que potser havia anat al descampat dels afores de la ciutat, hi van anar i per sort el van trobar. En Joan es va espantar molt ja que va veure que el gos s'estava menjant una persona. Com que en Joan era molt nerviós es va desmaiar i l'Isaac va fer tot el possible perquè es recuperés però el protagonista seguia inconscient.

Després d'una bona estona en Joan es va despertar, l'Isaac el va acompanyar a casa seva i quan va ser l'hora d'anar a dormir li van començar a aparèixer coses molt estranyes com, per exemple, s'imaginava el gos que havia trobat menjant-se aquella pobre persona i coses per l'estil.

Aquella mateixa nit va tenir un somni que el va impactar molt ja que tractava d'un noi que anava caminant per carrer i de sobte l'atropellaven molts cotxes seguits, després venia un home amb una moto serra, el tallava amb trossos

molt petits i després els donava a la gent que passava per carrer perquè se'ls mengessin.

Quan es va despertar va veure que el llit estava moll i que ell estava ben suat a causa del malson que va tenir aquella misteriosa i terrorífica nit. També va veure que el llit estava tot desfet a causa de tot el que es va moure.

A l'escola va explicar el malson que va tenir però els seus companys no en van fer cas ja que es pensaven que els volia enredar. En Joan es va posar molt trist i va anar a explicar-ho a l'Isaac, el seu millor amic. L'Isaac no s'ho va creure, li va dir que estava boig i se'n va anar.

La segona nit va tenir un altre somni. Estava amb els seus amics i de cop venien bastants llops, es cruspíen els seus amics i perseguïen en Joan fins que l'enxampaven, li arrancaven els braços i les cames i se'l cruspíen.

Es va despertar al pati, tenia el pijama esparracat per tot arreu i tenia ferides a la cama dreta, a la galta esquerra i al braç esquerre. En Joan va pensar que les ferides se les havia fet quan havia anat de la seva habitació fins al pati però l'hi van fer els coloms que estaven pel pati.

Quan es van despertar els seus pares els ho va explicar però els seus pares es pensaven que tenia algun trastorn i van demanar hora a un psicòleg perquè li solucionés el problema, però en Joan es va negar a anar-hi i se'n va anar plorant a la seva habitació.

La tercera nit va ser la pitjor ja que abans d'anar a dormir va mirar una pel·lícula de por on sortia un home que tenia ganivets als dits de les mans i que anava matant a tothom que trobava pel camí.

Va ser l'hora d'anar a dormir i just quan va tancar els ulls va veure el protagonista de la pel·lícula clavant-li el ganivet del dit anular al cor d'un home. En Joan va obrir els ulls el més aviat possible i es va assegurar que no hi havia ningú en aquella habitació.

Quan es va despertar va decidir que volia acabar amb tot això, va agafar un ganivet de tallar peix, va deixar una nota a sobre la taula de la cuina on deia el lloc on anava, se'n va anar al descampat on va començar tota aquesta tortura i es va suïcidar tallant-se el coll.

■ Tania Vilchez

■ Hanaa Echaref

Llibrofàgia

Quatre potes sí, però dues millor

■ Joan Pubill

En certes ocasions, per no dir sempre i evitar d'aquesta forma caure en el pessimisme més desconfortant, quan més es pregona un canvi, com més beneficiós sembla que aquest és, més inútil n'és el resultat. Giuseppe Tomasi di Lampedusa en la seva novel·la *El Guepard* (1954-57) concentrà el cinisme polític i el desvergonyiment públic més descarat en una sentència que resumeix el que a dia d'avui es podria extrapol·lar a la mentalitat política d'Europa: *Si volem que tot segueixi com està, és necessari que tot canviï*.

George Orwell —Eric Arthur Blair— s'avançà a la màxima lampedusiana una desena d'anys. Després de combatre a la Guerra Civil Espanyola sota les milícies internacionals, d'escriure *Homenatge a Catalunya*, i de frenar l'expansió tant física com ideològica del feixisme, narrà una magnífica faula sobre l'engany i el control que els dirigents exerceixen en la memòria col·lectiva. Acèrrim socialista i enemic jurat de les dictadures, atacà en *Revolució a la granja* (1945) la dictadura estalinista mitjançant una morçà satírica que fa pensar molt, però que pel seu caràcter universal esdevé una al·legoria a la llibertat i una condemna al mal govern i al personalisme autoritari o totalitari, precedent del que seria, quatre anys més tard, la seva *opus magnum*, 1984.

La Granja Manor, escenari de la distòpia, és presa pels animals després que un ancià porc, Major, anunciï el final del sotmetiment animal per part de l'ésser humà, i proclamï, davant de tots els animals presents, i sota el càntic "D'animals d'Anglaterra", els principis de l'*animalisme*. Després de la mort de Major s'expulsà el granger, el senyor Jones, la seva dona i els treballadors, i es proclamà la República dels Animals, en què tots aquells éssers vius que caminin sobre dues potes i posseeixin polses són rebutjats. I, el més important, es declarà la igualtat intrínseca entre tot animal no humà. La il·lusió en la granja era una realitat palpable, i ràpidament s'apoderà de tot animal: treballaren organitzant-se segons les capacitats, ajudant-se mútuament; els animals més forts, com el cavall Bòxer, tirava de les arades amb més força i vigor, mentre els porcs, els més llestos, aprenien a llegir i escriure. Snowball i Napoleó eren els dos garrins més capacitats i els qui més entusiasme mostraven, fins al punt que per commemorar la victòria sobre els humans, van escriure els set manaments de l'*animalisme* a la paret del graner.

La Història, que sempre ensenya més del que pot semblar, no tardà a demostrar en els animals de la Granja Animal, batejada en honor als revolucionaris —d'aquí el nom original de la novel·la, *Animal Farm*—, que tot el que és genial ho és perquè és efímer. Davant l'evident supremacia intel·lectual dels porcs, aquests progressivament s'apartaren del treball laboral per endinsar-se en l'estudi. Vet aquí el primer salt qualitatiu després d'haver trencat les cadenes de l'esclavatge: d'un suposat comunisme primitiu es passà a una divisió social del treball, que per analogia i proximitat, podríem comparar-ho amb una societat estamental; els que estudien ho fan per a tots, mentre els que treballen també ho fan per a tothom.

Entre assemblees i tertúlies, Snowball, el més erudit dels porcs, i per extensió dels animals de la granja, suggerí que es creés un molí elèctric gràcies al qual es podria obtenir més aliment en menys esforç. L'aclamació que va rebre Snowball no va tardar a encendre l'enveja del seu rival, Napo-

leó, qui enmig del debat manà a nou gossos, que havia criat en secret, perquè ataquessin Snowball i a foragitar-lo de la Granja Animal, erigint-se d'aquesta manera no com alternativa política sinó com a única via possible. Començà, a la Granja Manor, el segon canvi: es va consolidant una aristocràcia porcina sota la direcció d'un líder únic i carismàtic, el qual assentà la jerarquització entre porcs i la resta d'animals, i mitjançant sequaços, com el garrí orador Squealer, duu a terme una propaganda d'enaltiment de la seva persona i de bescantament cap a les idees de Snowball, que culminà amb la persecució d'aquells que no combregaven o a ulls de l'autoritat semblaven ser sospitosos de resistència al règim. Només l'ase Benjamí, que és l'únic capaç de llegir com els porcs, i encarna la saviesa de la vellesa, es mostra discrepant, però no obertament, sinó remugant o absentant-se de les ja vingudes a menys assemblees.

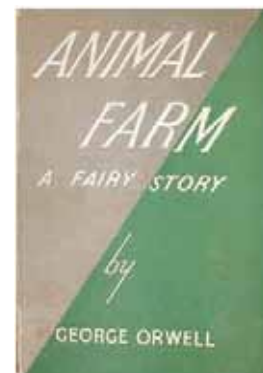
La tercera ruptura es produeix quan les persecucions donen peu a uns assassinats sistemàtics sota el pretext de tenir una relació amb el fugitiu Snowball, i amb un increment de la desigualtat ja despullada d'excuses i al·legacions retòriques. Quan el cavall Bòxer, que ve a ser en la Granja Animal el que Stakhanov significava per la URSS, un incansable miner, fidel i obedient al règim, ferit i vell és enviat a l'escorxador, mentre els porcs juraven que era un veterinari, es comença a entreveure que quelcom estrany i capgirat hi ha en els valors originals inscrits en la paret del galliner, els quals, a ulls dels altres, que no saben llegir llevat de Benjamí, que és l'únic coneixedor del que realment està passant, han estat reescrits a gust de la classe social elitista, la porcina. A poc a poc s'anaren eliminant les reunions, els càntics i els himnes, i les commemoracions foren abolides.

La gestió de la granja va portar Napoleó a establir contacte amb els humans, a començar a coquetejar amb els grangers veïns per tal d'aconseguir una major prosperitat i derrocar la vella llegenda, fundacional al mateix temps, que la Granja Animal odiava les persones. A la paradoxa entre la teoria revolucionària inicial i la gerència dels garrins se li afegiren les decisions, contradictòries, preses pels porcs, les quals canviaven segons la direcció en què bufava el vent.

El colofó final té lloc quan els porcs aprengueren a caminar, i d'aquesta manera van ser capaços de subjectar amb una de les peülles un fuet d'una forma hostil. La revolució, després d'un desgast en què el florit esdevingué pansit, es convertí en una contrarevolució, en un retorn a una forma d'esclavitud pitjor que la dels temps del senyor Jones. De nou, la granja va ser nomenada Granja Manor.

Orwell conclou el seu relat dibuixant un quadre senzill però d'una potència clarivident: enmig d'una festa entre els garrins i els pagesos veïns, entre alcohol i puros, la imatge del porc i la de l'ésser humà es confon; ja no se sap qui és qui, ni si mai hi havia hagut cap diferència, malgrat les aparences.

Les connexions evidents entre Snowball (Trotsky), Napoleó (Stalin) o Benjamí (intel·lectuals com Pasternak) amb personatges històrics soviètics és de cabdal rellevància per poder contextualitzar adequadament *Revolució a la granja*, tot i que com s'ha dit, és un relat de valor universal i atemporal, ja que, mentre el poder corrompi a la persona, ja es podrà canviar la Granja Manor per Granja Animal, que, al cap i a la fi, tard o d'hora, seran el mateix. Si no és que empitjora.

Llibrofàgia

Contra el conformisme (en) general*Meditacions des de Catalunya* de Miquel de Palol.

Columna Edicions. 2011

■ Ramon Llorens

Prèvia a la revolució hi ha la revolta, i abans la reflexió i la crítica, i en la base els motius, l'ofensa col·lectiva. Per analitzar calen criteris, i aquests provenen de la informació, de mecanismes lògics, de tradicions de pensament. Amb els filòsofs reclosos al ghetto, a Espanya i a Catalunya els models de pensament són els clowns.

Es diu que vegetem en època de pensament dèbil (per pensament dèbil entenem la superació dels grans constructes filosòfics que pretenien respondre, amb sistemes elaborats que aspiraven a respostes globals, les sempre inquietants preguntes sobre la naturalesa de l'ésser humà); de fet molts sostenen que ja vivim instaurats en plena època postpensament dèbil. Proclamen que s'ha superat fins i tot l'etapa del raciocini disminuït amb la creació dels microrelats; els relats que, gràcies a les xarxes socials, es construeixen des d'unes preteses opinions democràtiques amb la intenció que totes siguin igualment vàlides i fonamentades —aspiren a fer creure que qualsevol opinió és pensada des de la profunditat i la coherència.

Miquel de Palol vol desmentir aquest relat mentider sobre la contemporaneïtat. De fet el contradiu i l'impugna; i l'impugna des de la construcció de sentit, des de l'elaboració de significat, des de la recerca d'una reflexió aprofundida, des de la contradicció i la paradoxa, des de la certesa que com que la realitat és complexa necessita d'un pensament també complex, dinàmic i elaborat —lluny d'ell aquesta idea tan catàrtica i tranquil·litzadora que tot és fàcil i sobretot fàcilment comprensible. El seu llibre, des de l'inici, desmenteix que sigui possible una anàlisi anestesiant sobre la realitat i sobre l'ésser humà.

Aquest desmentiment s'inicia, com no podia ser d'una altra manera, amb la forma en què està redactat el llibre: negant que sigui possible la distinció entre forma i contingut i mostrant que el contingut és també la forma, ens proposa una lectura gens còmoda a partir de l'ús d'una sintaxi que no concedeix res a la facilitat. La sintaxi complexa no és el caprici d'un intel·lectual pedant; l'anàlisi de la realitat —realitat sempre complexa i contradictòria, difícil de retenir i més difícil d'explicar— necessita eines afinades que ens permetin aprofundir la comprensió del món on vivim, si és que volem entendre alguna cosa. La carta de presentació de Palol es troba en la primera oració del text que conté més de 350 paraules i que ens assenyalava el camí que hem de recórrer si volem acompanyar-lo en la reflexió que ens proposa: una anàlisi dels aspectes més importants de la realitat en la qual ens trobem immersos —vulguem o no.

Palol s'encara amb la majoria dels temes que conformen la realitat més immediata i la que no ho és tant: debat sobre què és una opinió legítima, independència de Catalunya, política espanyola, importància de la cultura, tecnologia i el seu ús, instrucció pública, crisi econòmica i culpables... Hi ha, per tant, on triar i aquesta tria ve facilitada per la distribució del llibre que enumera els paràgrafs recollits en temes, però que alhora remet a altres paràgrafs inserits en temes aparentment diferents però en el fons relacionats. I és que la realitat és una inacabable xarxa sense un centre i en constant expansió. Posem un exemple d'aquesta elaboradíssima xarxa: el paràgraf 9.5.2.2, "Governants amb aspiracions i sensibilitat de gerent de parc temàtic", parla de política, dels politiquets catalans, i s'inicia així: "En un país gregaritzat en l'americanyització barata..."; aquesta política de vol gallinaci (deia Pla) té, naturalment, continuïtat en la manera de pensar l'educació i Palol ens remet al paràgraf 9.7.3.7 que tracta la "Futilesa dels valors actuals de la catalanitat" i que comença dient que "Amb un ensenyament bàsic desarborat, no hi ha en l'inconscient col·lectiu del ciutadà català d'entre quinze i cinquanta anys valors distintius capaços de mobilitzar-lo".

En un llibre que es vol actual, l'autor dedica una bona quantitat de pàgines a la crisi i a la denúncia de com ens la volen fer entendre. Denuncia lúcidament quines són les mentides que ens expliquen i quins són alguns dels procediments a partir dels quals adormen les consciències i impossibiliten la crítica. Les eines necessàries per combatre-ho són el llenguatge, que possibilita la reflexió; la cultura, que permet el coneixement; i l'ensenyament de qualitat, que transforma els estudiants en ciutadans conscients i crítics —o sigui no fàcilment enganyables i manipulables:

Menysprear les tradicions sega la continuïtat de la transmissió del pensament, desarrela la societat i, com en d'altres terrenys, torna la societat incomprendible per ella mateixa, fa els ciutadans indiferents a la distinció entre les coses pròpies i alienes. [...] Si es decideix que l'esforç no val la pena, es presenta un esdevenidor més planer, però transformat per un ramat de xais.

Palol és un il·lustrat, en el sentit d'un home que creu que l'ensenyament és l'eina fonamental —en el sentit de ser allò que suporta tota l'estructura— per a la construcció d'una societat més justa i més democràtica. Com que ho entén així, no pot acceptar l'estat actual d'indigència en què ha caigut l'ensenyament en aquest país. I encara menys entén la confusió que regna en aquest àmbit i que porta directament al papanatisme de confondre les coses:

"Pensar que digitalitzar les aules —l'expressió és d'ells— equival a modernitzar-se i obrir-se al món delata una inconsistència intel·lectual i una frivolitat que tractant-se de la formació dels joves, o sigui del futur de la nació, no és sinó criminal".

Continua el raonament amb un humor sarcàstic que no l'abandona ni en els moments de major indignació:

"I sabent la tradicional eficàcia tecnològica dels gestors locals, es pot imaginar el resultat de la primera fallida de la ret: la generació d'escolars amb més vacances des de l'última guerra".

De totes maneres no és aquest l'aspecte més important que denuncia, ja que aquesta digitalització no passa de ser un símbol del caos general, sinó el desprestigi del coneixement, el menyspreu per l'instruït i l'exaltació del mediocre, com a base de la convivència a les escoles, desmotivats per voler adquirir coneixements profunds, per voler fer-se savis, per voler ser millors en definitiva, als joves se'ls priva de models per enfrontar-se a la vida real, on sí que hi ha competició i predomini del fort, del capaç, de l'intel·ligent. Se'ls priva d'instruments de superació amb excuses d'ordre ètic, volent desconèixer que justament l'ètica serveix per distingir allò que és d'allò que hauria de ser, i cal haver-se instruït tant en una cosa com en l'altra. I encara hi ha qui es sorprèn que des dels escolars fins als universitaris catalans siguin a la cua del món.

Ja ho hem remarcat, els temes estan intrincadament relacionats; així la ignorància fomentada des dels models educatius actuals acaba essent una de les formes d'opressió més exitoses de l'era digital:

Entre les diverses formes d'opressió a què es pot sotmetre la població —indigència, persecució per la diferència, obscurantisme, discriminació, explotació laboral, esclavatge—, una de les pitjors, la més lesiva per l'esperit, consubstancial amb la imposició de la ignorància, és la condemna a la lletjor, associada habitualment a la brutícia i al soroll, i a Catalunya se n'és capdavantera mundials havent convertit en un temps rècord un país afortunat en orografia, flora i clima en un dels més lletjos del món, amb l'agregant d'un exèrcit d'idiotes que pregonen la grotesca idea que s'és un model internacional de bon gust, entorn agradable i disseny.

Voldríem acabar amb una mostra diferent de l'ampli registre formal que utilitza Palol en aquest assaig; aquesta vegada l'estil és directe, sense concessions, sense subtileses, sense retòrica. També domina aquesta faceta quan la indignació no admet contemplacions:

El qui presenta beneficis enmig d'una crisi, quan tothom té pèrdues i, sobretot, quan el conjunt de la ciutadania ha perdut capacitat adquisitiva i nivell de vida, només pot ser un lladre.

Llibrofàgia

Una novel·la única

Quan els serpents no eren encara àngels caiguts o l'eticitat insondable del cosmos d'Akkiz Karagül.

El Molí Vell Edicions. 2011

■ Ramon Llorens

Segurament ens trobem davant d'una obra d'art. Possiblement l'última obra d'art escrita abans de l'era digital. Essencialment és una novel·la que tracta tots els temes que conformen les preocupacions humanes des que som humans –fos això quan fos. Evidentment no és una narració genial pels temes que desenvolupa. Finalment la literatura no és allò que es diu sinó com es diu. Clarament la forma és el contingut o, parafrasejant un eminent savi, en la forma hi ha la veritat.

Aquesta escriptora ens fa estremir amb la història d'una dona que se suïcida perquè se la vol obligar a escollir entre la vida dels seus dos fills, i per salvar-ne un ha de triar quin ha de morir. El relat és, doncs, la narració dels dos últims dies de la seva vida, torturada per una decisió que és impossible de prendre. La novel·la evita de dir-nos qui són els que l'obliguen i tampoc no ens situa en cap espai ni en cap temps. No hi ha lloc ni temps en aquesta narració, només hi ha una dona i un determini a prendre. En aquests trets que acabem d'avançar, hi trobem el primer aspecte fascinantament genial; Karagül aconsegueix amb els mínims recursos que es pot emprar en una narració els efectes més intensos, més fins i tot que els de la poesia. Creiem veure-hi en aquest ús minimalista del llenguatge i de les tècniques narratives una clara influència del teatre de l'absurd de la postguerra mundial combinat amb un ús avantguardista dels recursos poètics aplicats a una prosa que busca, en definitiva, els mateixos efectes: intensitat emocional amb les mínimes dispersions possibles. Ningú no s'havia atrevit fins ara a anar tan lluny en l'experimentació lingüística aplicada a la recerca de les profunditats humanes: el teatre i la poesia com a eines per a la narrativa per aconseguir allò a què aspira tota bona poesia.

El que acabo d'escriure segurament espantarà més d'un lector interessat en la fascinant història d'aquesta mare, però espero, amb el que diré a continuació, desmentir aquesta imatge de novel·la impossible, de novel·la de culte o de novel·la avantguardista on no passa res ni s'explica res. Més enllà de l'interès que es pot tenir per les tècniques creatives, la narració es llegeix d'una sola tirada –malgrat les seves 347 pàgines– perquè és impossible de deixar una vegada començada. El lector queda atrapat per les paraules d'aquesta dona a qui queden dos dies de vida.

La vida és un floc de neu que, en el seu caure, es disposa en el front d'un home, extingint-se abans de ser res més que un floc de neu. Escolteu la meua història i compadiu-me perquè res del que pugueu viure no es pot comparar amb el dolor a què vaig ser sotmesa.

Un fàcilment es pot enganyar amb aquest poètic i intens començament, pensant que aquesta narració és una minuciosa exposició de tots els dolors psicològics als quals queda exposada aquesta protagonista sense nom en la tortura que una ment diabòlica ha ideat. No és una història de terror psicològic, com les que estem acostumats a veure en el cinema americà; és, increïblement, un cant a la joia de viure, a la plenitud del viure conscient d'estar vivint i que aquesta vivència és finita i imprevisible. Poc després de l'inici continua:

Sóc aigua cantadora que flueix i que, convertida en glaç, crema de vida i desig, fins que, transmutada en vapor, l'alè que sóc dona vida a aquells que estimo. L'amor ho és tot i per això moriré, però la mort no és res si la transformem en vida. Us explicaré la meua història, que és la història d'un amor per la vida i per a la creació de la vida.

Aquesta novel·la és, de fet, la crònica d'una vida plena narrada des de la consciència que s'acaba i que en l'acabament pren tota la transcendència del que és viure. Quan els serpents no eren encara àngels caiguts o l'eticitat insondable del cosmos glossa la inexplicable, en un intent de superar la contradicció a què es veu abocada, peripècia de viure només per amor. És una història d'amor cap a l'ésser humà. I aquest és el segon punt que calia subratllar: partint d'un horror, Akkiz Karagül elabora una síntesi acabada sobre totes les facetes de l'amor humà.

Per acabar hem de dir algunes paraules sobre l'autora, malgrat les poques notícies que se'n tenen. Tot plegat és un misteri, no se sap si el nom és autèntic, no se sap quan va ser escrita ni on, ni s'ha trobat l'original. És fàcil entendre que davant de totes aquestes incerteses circulin tot tipus de rumors, alguns més versemblants que d'altres. De cert se sap que la novel·la va ser escrita per una dona en les últimes dècades del segle XX; hi ha una entrevista publicada en un diari local armeni on l'autora, de qui no es diu el nom ni la nacionalitat, parla de la gestació de l'obra i de la dificultat per poder-la publicar, fins al punt que va haver de ser traduïda al rus per veure la llum. L'edició russa no va tenir cap repercussió fins que no va ser llegida per un escriptor suec, traductor del rus, que la va trobar en una llibreria de vell i va quedar meravellat. La novel·la inicia el seu èxit actual –traduïda a més de 24 idiomes– a partir de la traducció sueca. Com que no s'ha pogut trobar ni l'original, que sembla ser que era escrit en turc, ni l'autora, les traduccions han de ser o bé del rus o bé del suec. Les úniques referències biogràfiques incontestables d'Akkiz Karagül són que és filla de pare kurd i de mare armènia, que escriu en turc però, com ha comentat ella mateixa en l'única entrevista que ha concedit, que pensa en kurd. A partir d'aquí, la resta és pura especulació.

■ Andra C. Ghiorghe

Llibrofàgia

Secret candent, de Stefan Zweig

■ Arnau Figueras

Stefan Zweig va néixer a Viena el 1881 i va suïcidar-se a Petrópolis, al Brasil, el 1942. Va estudiar filosofia i història de la literatura a Viena, on va relacionar-se amb personatges del món cultural. Durant l'època d'estudiant, va començar a escriure. La seva primera obra fou un llibre de poemes, però de mica en mica va anar-se decantant per la prosa. A banda de la literatura, es dedicà també al periodisme o a la traducció. Fou un gran amant dels viatges, per exemple, visità la URSS, els Estats Units i recorregué diversos països de l'Amèrica Llatina, com ara el Paraguai o l'Argentina. Finalment, els últims anys de la seva vida, va establir-se al Brasil, on se llevà la vida juntament amb la seva dona.

El 1913 escrigué *Secret candent*, obra que podem llegir en versió d'Ester Capdevila, en una edició de Quaderns Crema. La història comença així: un jove aristòcrata austríac arriba amb tren a un hotel d'una zona de muntanya per fer-hi unes vacances. Només d'entrar-hi, s'adona que haurà de passar força dies sol i preveu l'avorriment que l'espera. La idea que se li acut és buscar alguna dona per flirtejar, almenys per passar l'estona. Localitza una dona jueva, que va acompanyada del seu fill, de dotze anys. L'endemà d'haver-la descoberta, el jove comença a tractar amb l'infant, s'interessa per ell i, a poc a poc, van trenant una certa amistat o, si més no, el nen troba en l'aristòcrata una persona educada, en qui pot confiar i que el valora.

Amb el pas dels dies, però, el jove s'acosta cada vegada més a la dona, li agradaria de tenir-hi moments d'intimitat. Aleshores, l'infant representa un obstacle. També la dona, la qual ha començat a desitjar l'aristòcrata, troba que el seu fill els fa nosa. A partir d'aquí, tots dos adults tramen tota mena d'estratègies, busquen excuses i entabanen el nen per poder estar sols. Finalment, el nen s'adona que alguna cosa passa, que la seva mare es comporta d'una manera estranya i que el jove en qui tant havia cregut, de qui tant esperava, no actuava sinó amb la intenció de poder-se acostar a la seva mare. El desenllaç, em guardaré pla d'explicar-lo: heu de llegir la novel·la per saber com s'acaba.

L'argument no té gaires complicacions i l'estructura dels esdeveniments és lineal, no hi ha salts al passat o al futur. Tanmateix, sí que és destacable la manera com Zweig elabora l'evolució psicològica del nen. Primer ens el presenta com un infant innocent, totalment crèdul, que s'arrapa al jove des del primer instant que aquest mostra un cert interès (fingit) per ell. A mesura que va avançant el relat, el nen perd la confiança i l'admiració inicials envers aquell home, aguditza l'instint, sospita de qualsevol gest que fan els dos adults, vol saber què passa entre aquell home i aquella dona, no entén per què gradualment van deixant-lo de banda. En definitiva, en pocs dies en aquell hotel, on passen uns dies de vacances, aquell infant càndid descobreix el món adult (o, si més no, una part), és a dir, la hipocresia amb què les persones obrem per tal d'aconseguir certs objectius, la maneres fosques o innobles d'actuar en benefici propi sense tenir gaire en compte els altres. El gran xoc del nen ocorre quan s'adona que no ha estat sinó un objecte, que el jove, aparentment amable i atent a les inquietuds de l'infant, amagava simplement la intenció de conquistar la seva mare.

Una obra, doncs, en què Zweig fa mostra de la seva perícia a l'hora de narrar tot transmetent acuradament la dimensió psicològica dels personatges. Realment, una lectura molt recomanable.

Teatre

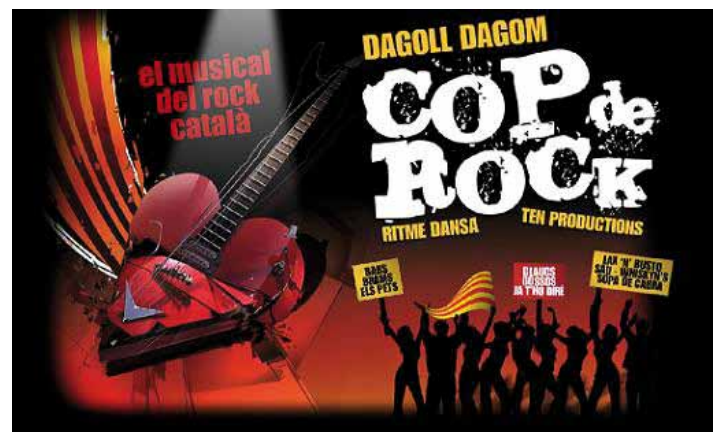
Crítica del musical *Cop de Rock*

■ Genís Portes

Cop de Rock és un musical que explica la història del rock català a partir d'un grup de joves artistes que formen un conjunt musical i intenten donar-se a conèixer. Quan estaven començant la seva carrera, arriben unes noies de les terres de l'Ebre, que fan que es distorsioni el rumb del grup. Aquí comença una història d'amors, desamors, amistats i un munt de coses més.

En general, m'ha agradat força. Sobretot m'han semblat molt interessants les versions de les cançons originals dels diferents grups de música d'aquells temps i de la forma en què eren interpretades. Trobo que els moments també eren molt encertats. Els actors fan que et posis dins l'obra i la visquis amb molta emoció. El que vaig trobar que estava molt ben pensat era la distribució dels espais, la forma d'anar d'un a l'altre, amb un mètode molt intel·ligent i fàcil.

Per part negativa, penso que és com tots els musicals que estan ben fets, en tots fan els mateixos tipus d'escenes, passen els mateixos fets, etc. Poden agradar més o menys les cançons, però tots són molt semblants i el que vull dir és que aquest n'és un més d'ells.

Teatre

Crítica del musical *Cop de Rock*

■ Arnau Restudis

Hi ha moltes obres de teatre o musicals. Unes d'interessants, altres d'avorrides, algunes de divertides... tot depèn del gust de cadascú. Això vol dir que potser a mi m'agrada, però a un altre no. Dic això perquè del musical *Cop de Rock* he sentit opinions per a cada gust, però en general ha agradat molt a la gent, incloent-m'hi a mi.

Del musical, m'ha agradat molt del tema sobre el que tractava: el Rock Català. I l'argument també està molt ben pensat. Però a part d'això, els actors es nota que són professionals i ho fan molt bé i totes les parts del musical han estat molt bones, assajades i treballades per ells. Des del principi, sembla que comenci una història d'un grup de músics joves com qualsevol altre, però es va desenvolupant la història per temes (el futur del grup, una història d'amor, de venjança...) que tenen relació entre ells i un final que els resol o els tanca tots. A part de això, al musical es representa com si fos els anys noranta -un dels temps més importants pel Rock Català-, i en uns moments surt com el Barça va guanyar la seva primera copa d'Europa i dóna més realisme al musical.

El musical també ha tingut alguna part divertida, com la relació que té amb la creació del SGAE. Però la cosa que potser no m'ha agradat gaire (que no hi ha hagut gairebé cap error) ha sigut que en algun moment s'ha notat que no tocaven ells, però sí que cantaven. Finalment us recomano anar-lo a veure tant si coneixeu o no el Rock Català perquè us agradarà. Això espero.

Crítica de l'obra de teatre *Cop de Rock*

■ Agustina Ezpeleta

L'obra de teatre que vam anar a veure el 30 de gener, titulada *Cop de Rock*, anava bàsicament sobre el rock català que es vivia en aquell temps i que actualment també el podem apreciar. És com una mena de recull de totes les cançons de rock català més conegudes, cantades per alguns dels grups catalans més famosos de finals del segle XX, que a l'obra són cantades per un grup de joves que han format una banda i al mateix temps ens expliquen la història de totes les cançons, i ens mostren una mica el que seria la independència de Catalunya.

Primer de tot, cal dir que els actors van actuar molt bé i tenen molt de mèrit perquè cantaven i ballaven molt bé. També hauríem de destacar molt la història d'amor entre els protagonistes, que al mateix temps també era una història de desamor; tot i que vaig trobar molt repetitiu aquest tema, era interessant perquè no sabia com acabaria la història. Em va agradar molt l'escenografia, eren molt macos els decorats, i també feien molt més real l'obra. Em va sorprendre molt els músics que tocaven en directe, i tots els que cantaven en directe, perquè no es van equivocar en cap moment i té molt de mèrit cantar en directe, potser més de dotze cançons. Em va sorprendre com en l'obra de teatre van fer passar dotze anys, simplement canviant el vestuari i els pentinats.

En general tot va ser molt bo i recomanaria a la gent que ho anés a veure, perquè també és molt divertida i sobretot que ho anés a veure la gent a qui agrada molt el rock català.

Música

Entrevista a Ernest Morell Torra

■ Guillem Domingo

L'Ernest Morell és un jove estudiant de segon de batxillerat a l'IES Santa Coloma de Farners. Té divuit anys i és el bateria del grup de música Banda Bandarra. Banda Bandarra és un grup d'ska i punk-rock selvatà actiu des de l'estiu del 2008. Ha actuat arreu de les comarques gironines i també a les barcelonines (Girona, Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Navàs, Salt...) donant a conèixer la seva energètica proposta musical. Combinen un ampli repertori de temes propis amb versions de grups com Brams o Skalarriak i reculls de cançons populars especialment per festes majors en un directe consolidat. Els seus músics són: Ernest Morell, bateria; Mateu Jaume, baix elèctric i cors; Sergi Rossell, guitarra elèctrica i cors; Pau Antúnez, trompeta; Marc Martorell, saxo alt; Damià Domingo, veu principal; Martí Amargant, teclats; Pau Feixas, trombó.

- **Hola Ernest, bona tarda.**

- Bones Guillem.

- **Quan fa que toques la bateria?**

- Toco la bateria des de tercer de primària, deu fer uns vuit o nou anys, però en realitat toco seriosament des que toco amb Banda Bandarra.

- **D'on et ve el gust per la música?**

- Bé, suposo que, com que el meu pare tocava el clarinet i la meva mare també tocava la guitarra i els meus germans també tocaven instruments, suposo que em ve ja de casa.

- **Toques o saps tocar algun altre instrument a part de la bateria?**

- Sí, jo mateix he après a tocar la guitarra, però només algunes cançons clàssiques i així per tocar a les excursions del CAU.

- **Has tocat des del primer dia amb Banda Bandarra, o t'hi has incorporat més tard?**

- Sí, bé amb Banda Bandarra sí, però amb el grup que tenien abans, l'Eskapada General, no.

- **Quin any vau començar a tocar?**

- Vam començar a tocar el novembre del 2007, però el nostre primer concert va ser el juny del 2008.

- **I recordes on va ser el primer aquest concert?**

- Sí, oi tant, va ser en un barri d'aquí Santa Coloma, allà darrere la Salle, a la pista de bàsquet. Va ser en un sopar el dia de Sant Joan, el 23 de novembre del 2008.

- **Quines cançons tocàveu en quan vau començar a tocar?**

- Home, tocàvem Ska, cançons típiques de Ska i algunes cançons antigues d'Eskapada General.

- **I és gaire diferent de l'estil de música que toqueu ara?**

- Home ara també toquem Ska, simplement ara les nostres cançons han evolucionat, abans tocàvem cançons més senzilles, però ara les intentem fer com amb més colors, per dir-ho d'alguna manera.

- **I què toqueu més, cançons pròpies, o cançons d'altres grups?**

- Quan vam començar a tocar tocàvem moltes més versions, és clar, però ara ja intentem anar substituint les versions per cançons pròpies, i cada cop en toquem menys, de versions. Però abans era més fàcil guanyar-nos el públic, ja que coneixien les cançons, però ara que toquem més cançons pròpies, serà més difícil, tot i que també m'agrada assumir aquest risc.

- **Quantes cançons pròpies teniu ara mateix?**

- Tenim unes onze cançons.

- **Personalment, quina és la cançó que més t'agrada?**

- Sempre m'ha agradat molt *Immers*, per la lletra i el missatge que volem donar quan la toquem, però potser la cançó que més m'agrada és una cançó nova que vam crear fa pocs dies pel nou disc, potser perquè no és tan vella i no la tinc tan cansada, però és una cançó amb música de Pau Feixas i la lletra feta per mi i en Damià.

- **Heu gravat algun disc?**

- Hem gravat una maqueta, per un pagament d'un concert, també vam gravar la cançó *Bandarrisme* pel treball de recerca d'en Damià i *Immers* i *New Tone Ska* per un premi d'un concurs. A més ara estem preparant-nos per gravar un CD a principis de març.

- **Quin ha sigut el concert que t'ha agradat més?**

- Home els de Festa Major de Sant Hilari dels anys 2009 i 2010 em van agradar molt per la festa que hi havia, però també em va agradar molt tocar amb Brams o Obrint Pas, potser el d'Obrint Pas va ser el que em va agradar més perquè va ser un dia on tota la gent que hi va anar hi anava per veure concerts del tipus de música que toquem nosaltres i no tant per només la festa.

- **I el que menys t'ha agradat?**

- Doncs alguns concerts cutres com els d'Amer, Anglès o un a Sant Feliu de Buixalleu, perquè aquell dia estava molt cansat i no vaig gaudir tant, tot i que el concert no va estar tan malament.

- **I per acabar, podries explicar alguna anècdota o alguna cosa estranya que us hagi passat en algun concert?**

- Sí, i tant. Potser la cosa més estranya que ens va passar va ser que durant un concert en una festa d'aniversari va aparèixer un escurçó a mig concert. Però també han passat altres coses: a en Mateu se li va trencar una corda, o a en Marc es va equivocar de tonalitat en una cançó... Coses així, però allò de l'escurçó potser és el més mític que ens ha passat.

- **D'acord, moltes gràcies.**

- De res! Apa, adéu!

- **Adéu!**

Música

El bandarrisme entra a estudi!

Aquest març Banda Bandarra entra a estudi per gravar el seu primer CD professional. Després de quatre anys de tocar pels escenaris d'arreu de Girona i Barcelona, hem decidit enregistrar el nostre primer treball discogràfic, amb la intenció de fer un pas endavant en la nostra trajectòria.

Banda Bandarra va formar-se arran de les inquietuds i l'amistat que compartim cinc joves músics de la comarca, tres dels quals llavors estudiàvem a l'IES de Santa Coloma. Mica en mica creix fins a consolidar-se a l'estiu del 2008. Des d'aleshores hem realitzat mig centenar de concerts i hem gravat dues maquetes, finalitzant la gira de l'any passat a barraques de Girona i havent actuat amb grups de renom com Brams, Obrint Pas, Strombers o Los Suaves. Ara, volem començar una nova etapa.

Després de quatre mesos d'intens treball al local d'assaig, aquest març entrem als estudis Ground, situats a Cornellà del Terri i dirigits per Jaume Figueres, tècnic de so d'Obrint Pas entre d'altres. Berri Txarrak, Burman Flash, els mateixos Obrint, Els Amics de les Arts o The Pepper Pots són altres dels grups que hi han passat. El CD constarà de deu temes, dos dels quals hem recuperat i remodelat de la seva maqueta més antiga, vuit de més actuals i dos d'inèdits. L'ska hi deixarà una petjada important, però no serà el que defineixi totalment l'estil de la banda, ja que també ens mourem per altres gèneres com el reggae, el punk-rock, la balada, amb alguna pinzellada de melodies balcàniques i swing.

Aquest disc serà la culminació de l'experiència acumulada d'aquests anys de directes, esforços i rialles! Us convidem a baixar-vos-el tan bon punt el posem en descàrrega directa a finals d'abril: estigueu atents a la nostra pàgina de facebook i al nostre twitter! Des d'allà també informarem de les primeres dates de presentació del CD.

Salut i Bandarrisme!

Llocs per descobrir

Eslovènia, un petit país Alpí!

■ Robert Alcáñiz

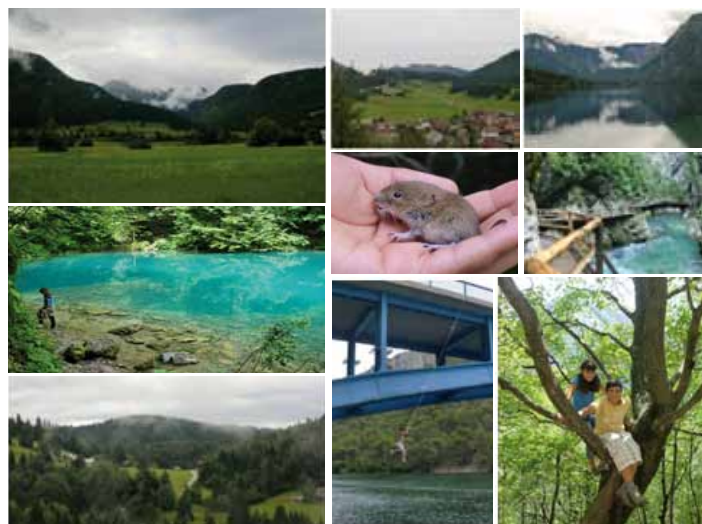
Aquest estiu, com de costum, vaig anar de viatge. Aquest cop vaig anar a Eslovènia, un petit país situat a l'est d'Europa. Però en aquest petit país envoltat de muntanyes s'hi amaguen molts secrets:

La seva flora és espectacular, té des de boscos de coníferes a l'alta muntanya, fins a paisatges tan diferents com la sorra de la poca costa que forma part d'Eslovènia. Entre les muntanyes i les valls s'hi amaguen petits racons preciosos: cascades espectaculars, esglésies en una illa al mig del llac, llocs on el riu fa coves en les quals hi passen rajos de la llum...

Segurament hi deu haver molts animals però el més característic, popular i perillós és l'ós. A Eslovènia hi ha més de 400 óssos en llibertat i és el país d'Europa amb més óssos. Sabieu que els óssos que van reintroduir al Pirineu els van portar d'Eslovènia? Però a més de óssos hi ha linxs, guineus, ratolins, cérvols... S'ha de dir que encara que sigui un país amb tants animals, és molt difícil veure'ls. De fet, jo en vaig veure ben pocs.

Però si t'agraden els esports encara et divertiràs més ja que Eslovènia és un país idíl·lic per fer ràfting, kayak, escalada i altres esports d'aventura, tot i que hi ha poques empreses que s'hi dediquin. Depenent del lloc on vulguis anar, les carreteres són estretes i llargues. Però per això no cal preocupar-se perquè el paisatge és preciós: muntanyes molt altes, boscos de coníferes, prats amb molta herba verda i la sorpresa de que algun animal creui la carretera.

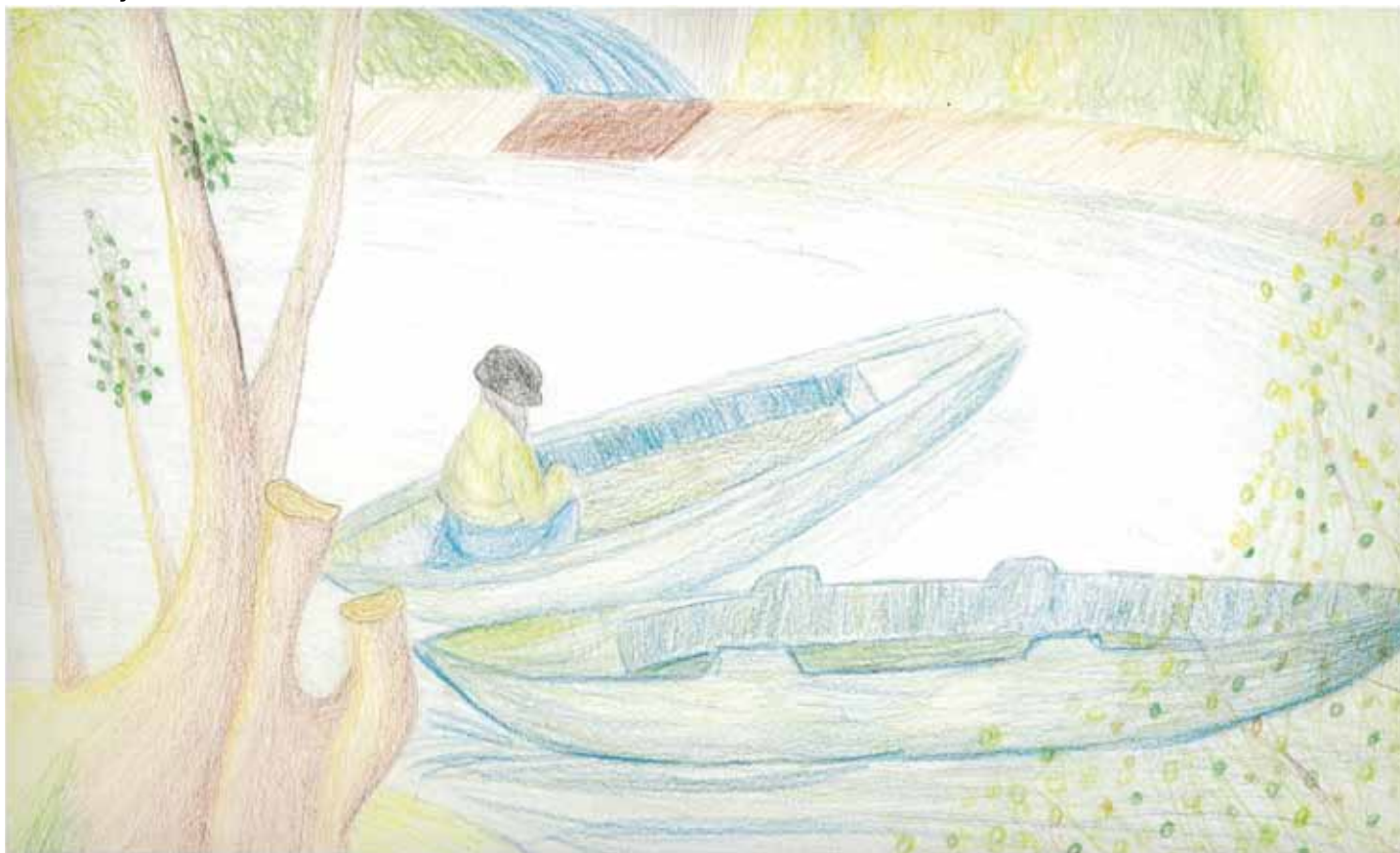
El seu idioma, l'eslovè, és totalment impossible d'entendre. Per això, és bo anar a Eslovènia amb dos o tres idiomes: anglès, francès i si és possible l'alemany.

És curiós que Eslovènia, un país alpí envoltat de muntanyes, tingui un veí com Croàcia, que és tot el contrari: gairebé tot el país està envoltat de costa, hi fa força calor, la llengua és totalment diferent...

Un viatge ideal! Un tastet de muntanya a Eslovènia i una capbussada a la costa de Croàcia!

Art i artistes novells

■ Mireia Lujà Masferrer

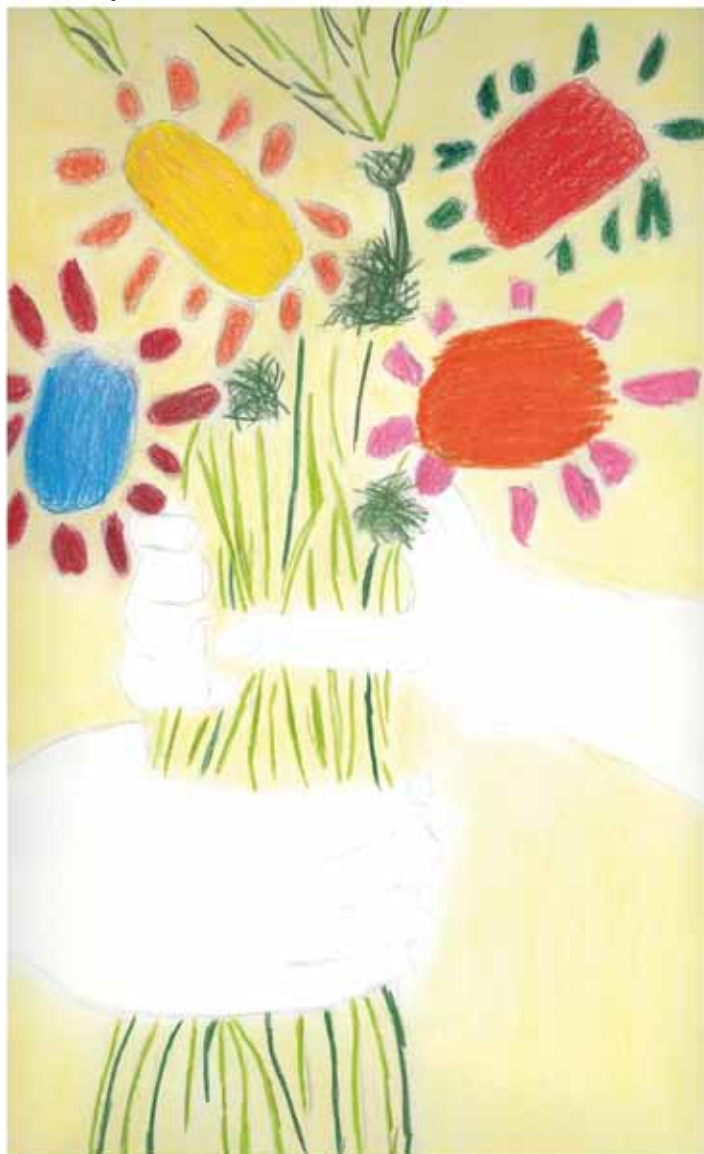

■ Alexia Cortal Pou

Art i artistes novells

■ Judit Expósito Pérez

■ Afra Pascual Moreno

Art i artistes novells

■ Mariona Motjé Soler

■ Asmae Said

Art i artistes novells

■ Aida Domínguez

■ Alba Sánchez

■ Abdelah Khelifi

I si en fem una pel·lícula?

Mallorquins a la Selva

■ Elvis Mallorquí

M'ha costat molt decidir-me. Porto escrits uns quants guions per a unes pel·lícules que encara ningú no ha fet. Essent sincer, no m'estranya: més que guions, només són uns simples projectes, uns ràpids esbossos d'unes idees encara poc elaborades. Millor que ... hi segueixi treballant.

Però, ara sí, ja m'ha arribat l'hora. M'ha costat, però al final m'he decidit. Vull fer una pel·lícula personal. Personal, però no pas autobiogràfica, valga'm Déu. Quin interès pot tenir la meua vida, si és tan normal com la de milions de persones al món? No, no. Quan dic personal, vull dir que té a veure amb els orígens de la meua família. Més o menys. No estic segur del tot que els protagonistes siguin familiars meus. Familiars directes, almenys, no ho són. L'única cosa que sé és que es diuen o, millor, es deien Mallorquí. De fet, no s'ho deien, els anomenaven així. Potser són els fundadors de la meua família i de la de tots els que es diuen Mallorquí. No ho sé segur del tot. Tots els que ens diem Mallorquí no ens coneixem pas, ni fem trobades un cop l'any. De fet, si arriba el cas que ens trobem dos que ens diem Mallorquí, ens sentim incòmodes, no hi estem acostumats. Però això no passa gaire sovint.

A Catalunya, l'any 2011, hi havia 442 persones que, de primer o segon cognom, s'anomenaven Mallorquí.¹ Les dades, resumides a la Taula 1, reflecteixen que més de la meitat dels Mallorquí que viuen a Catalunya, es troben a les comarques veïnes del Gironès, la Selva i el Baix Empordà. A través de les guies telefòniques, ens adonem, a més, que les poblacions gironines amb més gent anomenada Mallorquí es troba a la plana de la Selva —de Girona a Llagostera i Vilobí— i a les poblacions del sud de la Costa Brava.² És curiós, no?

Taula 1. Persones amb el cognom Mallorquí a Catalunya, 2011

Comarques	1r cognom	2n cognom	TOTAL	(%)	Pobles
GIRONA					
Gironès	78	92	170		Llagostera, Girona, Cassà, Celrà, Salt, Fornells...
la Selva	15	25	40		Caldes, Riudellots, Vilobí, Tossa...
Baix Empordà	17	9	26		Palamós, Palafrugell, Sant Feliu de Guíxols...
Pla de l'Estany	7	4	11		
			247	(55,9)	
BARCELONA					
Barcelonès	25	31	56		
Vallès Occidental	16	14	30		
Maresme	9	7	16		
Vallès Oriental	5	6	11		
			113	(25,6)	
TARRAGONA					
Alt Camp	17	9	26	(5,9)	
CATALUNYA	209	233	442		

Altres comarques amb menys de 10 persones: Alt Empordà, Anoia, Bages, Baix Camp, Baix Llobregat, Berguedà, Cerdanya, Garraf, Garrotxa i Tarragonès.

"Mallorquí —ina: natural de Mallorca", diu el diccionari.³ La cosa sembla evident. Però la realitat no ho és tant: dels gironins que ens diem Mallorquí, segur que no hi ha cap que sigui "natural" de Mallorca, és a dir, que hagi nascut a l'illa de Mallorca. D'on venim, doncs, tota aquesta colla? Hi ha alguna cosa que no rutlla. Això s'ha de resoldre i, per fer-ho, he imaginat la pel·lícula que tot seguit us presentaré. Abans, però, cal que ens situem en un moment determinat del nostre passat.

Si reculem en la història de les relacions entre catalans i mallorquins, sabem que l'illa va ser conquerida el 1229 pel rei Jaume I, que en va expulsar —o exterminar— els musulmans que hi habitaven fins aleshores. Aleshores, entre els segles XIII i XIV, molts catalans van anar a repoblar l'illa. Molts d'ells eren empordanesos i selvatans.⁴ Mallorca era el lloc on podien complir el seu somni: terres per conrear, famílies per crear, mars per solcar, mercaderies amb què comerciar, etc. Amb la Pesta Negra del 1348, però, es va truncar de sobte tot el futur i tota l'esperança de millora: mort, destrucció, guerres, atacs de corsaris i pirates, etc. Semblava que Déu havia abandonat els cristians. A les terres del Principat de Catalunya, la crisi es va allargar ben bé durant més d'un segle. A tots els desastres, s'hi van sumar els terratrèmols dels anys 1427 i 1428 i, unes dècades després, la guerra civil dels anys 1462 i 1472.

En aquest panorama desolador, no era estrany trobar emigrants, persones desesperades que havien deixat casa seva per cercar-ne una altra on encetar una vida que realment mereixés aquest nom. Més que el cap, era el ventre qui els guiava a una nova llar. Però en aquell temps no hi havia paradisos a la terra. Allà on s'oferia un plat de menjar, hi havia cent boques que l'esperaven. La guerra, declarada o no, era permanent. Cada dia s'havia de lluitar per arribar a l'endemà. Encara que ningú sabés exactament per a què lluitava.

El primer que perdien els emigrants, era el seu nom. Sense identitat pròpia, només se'ls identifica pel lloc d'origen. A ells, poca cosa els importava: ja feia temps que havien perdut qualsevol altra noció del temps i de l'espai; només pensaven en aquell plat curull de menjar que van somiar una vegada a la seva freda llar on havien nascut.

A les comarques gironines, els primers mallorquins que hi van arribar, després del daltabaix provocat l'any 1348 per la Pesta Negra, encara van aconseguir trobar una certa estabilitat. L'any 1357 Bernat de Mallorca s'havia instal·lat a la vila de Castelló d'Empúries, on actuava de procurador de Maria Álvarez, comtessa d'Empúries.⁵ En Guillem *Mayorches* —en llatí, "*de Maioricis*", de Mallorques— s'havia establert a la cellera de Sant Martí Vell l'any 1364 i va aconseguir una certa rellevància social: l'any 1380 era un dels obrers de la parròquia, encarregat del manteniment de l'edifici de l'església de Sant Martí.⁶ L'any 1418, Joan Forns, àlies Mallorquí, natural de Mallorca, havia rebut 22 florins que necessitava per despenyorar a casa d'un jueu de Girona uns "parenostres", una mena de rosari fet amb grans de corall.⁷ Finalment, el 1448, entre els remences reunits a la plaça de la vila de Monells, després del toc de campanes, hi figurava un Joan Mallorquí o, en llatí, "*Iohannes Mallorques*".⁸

La pel·lícula que somio té, com a protagonista, un mallorquí, un emigrant de l'illa que arriba a terra ferma havent deixat enrere un passat que vol oblidar i buscant un futur millor en una terra que, sense haver-hi estat mai, creu propera i coneguda. Potser va ser mariner. Potser havia perdut la seva família a causa d'un dels nombrosos atacs dels corsaris barbarescos. Però això ja no ens importa. El

³ Així consta al *Diccionari de la Llengua Catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans, cf. <http://dlc.iec.cat/index.html>.

⁴ Entre d'altres treballs, cf. Antoni Mas, «El procés repoblator a Mallorca durant la primera meitat del segle XIV. Una aportació al seu estudi», *Butlletí de la Societat Arqueològica Lul·liana* [Palma de Mallorca], n. 50, 1994, p. 167-198; Xavier Soldevila, «L'emigració baixempordanesa a les illes Balears a l'edat mitjana. El cas de la plana del Baix Ter (1290-1348)», *Llibre de la Festa Major* [Torroella de Montgrí], 2001, p. 29-45.

⁵ Arxiu Municipal de Girona (AMGi), pergami núm. 486 (1357.03.30).

⁶ Arxiu Històric de Girona (AHG), Notarial, Resta del districte de la Bisbal, vol. 9, f. 12v-13r (1364.07.22) i f. 23rv (1380.08.24).

⁷ Arxiu Diocesà de Girona (AHG), Dotals, vol. D-182, f. 30r (1418.07.05).

⁸ M. Mercè Homs, *El sindicat remença de l'any 1448*, Girona: Ajuntament de Girona, 2005, núm. 58.

¹ Segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, cf. www.idescat.cat.

² Segons dades de les pàgines blanques de Telefónica, cf. www.paginasblancas.es.

I si en fem una pel·lícula?

passat, l'està esborrant de la seva memòria mentre una nova arruga se li clava al seu front i li trenca de soca-rel el darrer dels seus somriures.

La mirada, a l'horitzó. Contempla a ponent la llar dels seus avantpassats. Fa temps que el cor no li bateja així de ràpid. L'empeny el desig que tot li vagi millor. Rebutjat i menyspreat per tothom, no li queda altra força que la de lluitar. I la pensa utilitzar. Arriba en temps de guerra. "De quin bàndol ets?", és el primer que li diuen en desembarcar.

Dels que han perdut sempre i volen guanyar, respon ell.

Així ets dels nostres!

No fa ni un dia que ha baixat de la barca a Sant Feliu de Guíxols i ja és armat. "La guerra era entre els senyors i els pagesos", li deien. Però els que manen, no ho semblen pas, de pagesos. "Aquests... són grassos!", sent que comenta la tropa en veu baixa, mirant de reüll els seus capitosts. I ben grassos que devien ser com per atrevir-se a menar una guerra contra els seus senyors.

En aquells temps, si no estaves en guerra contra ningú, és que o bé eres mort o bé encara havies de néixer. Els pagesos en contra dels senyors, aquests enfrontats al rei, el rei defensor dels pobles dels camps i de la ciutat, a Barcelona el sector popular de la Busca contra el dels grans patricis de la Biga, el bisbe de Girona que dubtava quin bàndol elegir, etc. Deu anys va durar la guerra, massa temps, massa morts, massa misèria.

I al final... res de res. El nostre protagonista no hi va guanyar res, a banda del menjar assegurat mentre era soldat. Al final de la guerra, però, continuava sense tenir res, ni família ni patrimoni. I sense patrimoni no es podia aspirar a tenir cap nom. "Lo Mallorquí", li deien.

Això era el 1472. Durant uns anys continuava malvivint, fent de jornalier al temps de la sega, de mosso al de la verema i de carboner durant l'hivern. La guerra havia acabat, però no el conflicte: els pagesos, guiats per en Verntallat, no pagaven ni censos ni mals usos i continuaven armats; els senyors, aprofitant que el rei Joan II moria el 1479, van obligar el jove nou rei, Ferran II, a tornar a imposar els mals usos que ja havien estat suspesos el 1455.

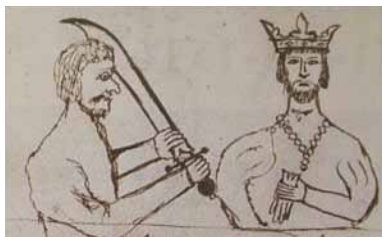
Poc després, els tambors de la guerra començaren a ressonar de nou. El 1484 en Pere Joan Sala encapçalava els pagesos revoltats a la vall de Mieres enfront dels agents dels senyors que els volien confiscar els béns. Ràpidament, aquesta espurna havia encès de cop tota la pagesia gironina. Molts desamparats, com lo Mallorquí, s'hi afegiren. Eren més de 400 quan, el gener del 1485, van derrotar les tropes del veguer de Barcelona a Montornès del Vallès. Després prengueren la vila de Granollers i moltes poblacions del Vallès, el Maresme i el Baix Llobregat. Barcelona començava a quedar encerclada.

Però els pagesos revoltats no eren sants. Al seu pas, escampaven la destrucció gratuïta a tort i dret, sense mirar ni preguntar. A Llerona, els veïns del lloc els van aturar el temps suficient fins que l'exèrcit del lloctinent del rei Ferran, juntament la cavalleria i la infanteria mobilitzada pels consellers de la ciutat de Barcelona, va destruir l'ordre entre els arreplegats d'en Pere Joan Sala. Això era el 24 de març del 1485. Quatre dies després, Pere Joan Sala era executat a Barcelona.

El rei Ferran II, enrabiat per la revolta, també va dictar condemna de mort per als seixanta-quatre pagesos que el 1488 encara estaven empresonats. Sembla, però, que al final, tots, excepte dos, van ser exculpats i alliberats.⁹ Entre ells, hi havia "lo Francès", "lo Gasco" i "lo Mallorquí". Aquests no tenien ni casa per anar, ni ningú que els esperés. No en sabem res més.

O potser sí...

Als volts del 1500, tots els viatgers que passaven de França a Barcelona s'aturaven un moment a contemplar la Creu de la Mà, aixecada a la cruïlla dels dos ca-

L'odi que va generar l'actitud del rei Ferran II li valgué un intent d'assassinat perpetrat per un pagès, Joan Canyamars, l'any 1492 a la Plaça del Rei de Barcelona

La Creu de la Mà, entre Vallcanera i Caldes

cap a Santa Coloma de Farners i les terres del bisbat de Vic. L'hostal, però, no tenia gaire anomenada. Comparat amb el proper i gran casalot de l'hostal de la Belladona, al terme de Vallcanera, no era res.¹⁰ La Belladona havia hostatjat els reis Pere III el Cerimoniós i Joan I del Caçador, que també caigueren esmampats davant la majestuositat de la cuinera.

La guerra, les guerres, però, havien fet molt mal a la fortuna dels hostalers de

mins rals que permetien arribar a la capital comtal per l'interior i per la costa. Tots en sabien la història. Feia poc que havien tret la gàbia on s'exposava el crani d'un home que havia gosat aixecar-se contra el totpoderós rei d'Aragó, Ferran II. El sol de l'estiu, les pluges de la tardor i les glaçades de l'hivern havien acabat descomponent del tot la fesomia del condemnat. A més, ningú no en sabia el nom.

Ara, la gàbia s'exposava a un altre indret, a un petit hostal que duïen dues germanes. Estava situat a una altra cruïlla, la del camí ral de Girona a Barcelona amb el camí que duia de la costa de Blanes

L'hostal de la Belladona, l'any 1997. Va ser enderrocat dos anys després.

L'hostal de Mallorquines, a inicis del segle XX

la Belladona. Massa gent que hi passava, massa baralles, massa lladres, massa por. En canvi, la gàbia atreïa cada cop més clients al petit hostal de les dues germanes. Sobretot després que anessin dient que a la gàbia hi havia hagut el cap de "lo Mallorquí" que anava amb en Sala, amb en Pere Joan Sala. I encara més després que tothom es fixés que les filles de les dues germanes ja havien complert els quinze anys. I que ningú en coneixia els pares. O el pare. "Vídues de lo Mallorquí, porteu vi!", cridaven els clients de l'hostal. "Mallorquines, que tenim gana!". Elles, mares i filles, callaven. D'amagat, però, somrien.

Aquí acaba la història de "lo Mallorquí". Per fugir de la misèria i la por, va acabar lluitant en una guerra que no era la seva i per uns ideals que la vida i la pobresa li van imposar. I va morir condemnat per haver-s'hi atrevit. Això sí, no va deixar cap patrimoni enlloc ni a ningú. O potser sí, només un, el seu nom: Mallorquí.

L'Hostal de Mallorquines va tenir un auge importantíssim al segle XVI. Va acabar eclipsant el de la Belladona. Al segle XVII apareix en mapes i textos de viatges. És un lloc important en la Revolta dels Segadors del 1640: aquí s'hi hostatjaven els caps dels terços espanyols que van incendiar Riudarenes i Santa Coloma. L'hostal, a més, va originar un poble nou, situat a la cruïlla de tres parròquies —Sils, Riudarenes i Vallcanera—, i al llarg del camí ral. El viatger italià Segismondo Canelli va escriure, l'any 1567, que va passar pel "poblet de vint cases dit les Mallorquines".¹¹ Res no digué, però, de cap gàbia que penjava de la porta de l'hostal.

10 Miquel Borrell; Narcís Figueras; Joan Llinàs; Elvis Mallorquí; Jordi Merino, *Deu llegües de pols i roderes. El camí ral de Girona al Tordera*, Santa Coloma de Farners: Centre d'Estudis Selvatans, 2005, p. 97.

11 Borrell; Figueras; Llinàs; Mallorquí; Merino, *Deu llegües...*, p. 103-106.

Entrevista

Entrevista a Carles Figueras

■ Alèxia Figueras

Carles Figueras és llicenciat en biologia i és professor a l'institut d'Hospital de Girona. Des de ben jove ja li agradava la muntanya. El principi, amb un grup escolta de Girona va conèixer les muntanyes del nostre entorn. Més endavant va començar a explorar les muntanyes del Pirineus, per continuar als Alps, l'Himàlaia o el Karakorum, però tot i que les grans muntanyes impressionen, mai han deixat d'agradar-li les muntanyes que tenim més a prop.

- Quan vas començar a fer muntanya?

- Als 18 anys m'hi vaig començar a interessar. Però no m'hi vaig posar amb intensitat fins els 24. Ara ja sóc un cas perdut. Irrecuperable.

- Què és el que més t'agrada de la muntanya?

- Costa explicar-ho en paraules, trobar-hi un "perquè" a l'activitat de pujar muntanyes. Només sé que és profund, que té bellesa i poesia. Que quan ets en una muntanya molt gran sobren les paraules. Però faré un esforç: U, encara queden muntanyes remotes i desconegudes. A les muntanyes tens l'experiència d'una terra primigènia i salvatge on l'ésser humà és molt petit i està indefens. Viure-ho proporciona experiències molt fortes, moments molt significatius de la vida, memòries inoblidables que, almenys en el meu cas, sempre han estat compartides amb amics. Dos, l'art de controlar la por. Escalar m'agrada perquè fa por, és una cosa clarament perillosa on convé mantenir el cap fred i cometre pocs errors. Aprendre aquest art és difícil i exigent, i per això val la pena.

- Quines muntanyes conegudes has pujat?

- He anat a moltes muntanyes, algunes a l'Àsia, altres als Andes equatorians i altres a Europa (als Pirineus i als Alps). No he estat mai a l'Àfrica, ni a Nordamèrica, però tot arribarà... Algunes muntanyes són molt conegudes com els "vuit mils" Everest, Makalu (cim), Cho Oyu, Shishapangma (nova ruta cara sud i cim secundari abans mai pujat), Gasherbrum I i II, Broad Peak.

- Quina és la muntanya més important per a tu?

- Per un motiu o altre totes ho són. L'any 1986 vaig pujar el Montblanc amb el meu germà. Érem inexperts i anàvem mal equipats però vam aconseguir fer cim a les 8 de la tarda. Aquella posta de sol des del sostre d'Europa la tinc gravada a la memòria. L'any 1990 vaig pujar el Cotopaxi, un dels volcans més alts del món, amb la meua dona. L'any 1991 vaig anar amb una expedició gironina al Nepal amb l'objectiu d'escalar el Makalu, la cinquena muntanya més alta de la Terra. Era la primera vegada que viatjava a l'Àsia i ens hi vam estar tres mesos. Quan tornes a casa després d'una

experiència així res torna a ser el mateix. Durant la darrera dècada hem anat a muntanyes poc freqüentades del Pakistan i l'Índia, algunes fins i tot estaven esperant la seva primera ascensió.

- I has tingut o has viscut algun accident?

- L'any 1982 als Pirineus m'estava enfilant a unes roques. Volia fer una foto des d'un lloc alt però una pedra a la qual m'agafava es va arrencar i vam caure roca i jo. Em vaig fer mal al genoll, me'n podia haver fet molt més. Exactament 20 anys més tard, al Nepal, un amic va caure. També van rodolar ell i roc pendent avall. Ell si que es va fer mal, no es podia moure, va ser complicat despenjar-lo de la paret durant moltes hores. Tres dies va tardar l'helicòpter en arribar. Però es va recuperar bé i actualment continuem sortint a la muntanya.

- Què creus que es el més perillós?

- Molts accidents passen durant la baixada, quan apareix el cansament i la capacitat de concentració i atenció han disminuït. Ara bé, no és bo obsessionar-se amb la seguretat. La seguretat absoluta no existeix, i si existís seria molt avorrida. Seria com la mort. Viure és perillós.

- Quins aspectes de la muntanya t'agraden més, l'escalada, la muntanya, l'esquí...?

- M'agraden totes les activitats de muntanya. M'agrada la muntanya a l'hivern o a l'estiu, m'agraden els Pirineus, Montserrat, els Alps, l'Himàlaia. M'agraden les muntanyes de casa o les de l'altre punta del món. Escalar grans parets verticals per vies fàcils o difícils, escalada en roca o en gel, caminar dins els boscos tropicals del Nepal o sota el cel blau fosc de l'altiplà tibetà. Pujar lentament per pendents inacabables o baixar amb esquís deixant la traça marcada en la neu verge. De fet tot són diferents modalitats de desplaçament segons les condicions del terreny: amb esquís quan hi ha neu, escalant quan és molt vertical, o bé caminant, corrent o en bicicleta.

- Què vas sentir en pujar el teu primer 8.000?

- Al cim d'una muntanya ets a la meitat de la història. Quan vaig arribar al cim del Makalu, l'any 1991, anava en companyia d'en Xavier i de tres amics d'un altra expedició d'Euskadi. Portàvem molts dies treballant per arribar fins aquell punt tant alt. Eren les 9 del matí, feia poc vent i cap núvol al cel, un dia perfecte. Amb tot l'Himàlaia sota nostre, vèiem la curvatura de la Terra a l'horitzó. Estàvem tots molt cansats, però no era un bon moment per queixar-se. Encara quedava la meitat de la feina per fer: baixar i tornar a casa. Sobreviure. Per tant el sentiment predominant era sobretot aquell de "anem per feina", encara teníem moltes hores de lluita per endavant.

- És molt complicat fer una expedició a l'Himàlaia?

- Depèn de quina muntanya sigui. Hi ha zones molt restringides als estrangers i altres on et donen més facilitats. Però si la muntanya té més de sis mil metres cal pagar un permís. Algunes zones estan en guerra i són especialment complicades, per exemple una part del territori del Caixmir (Índia) que està reclamat per Xina i Pakistan. Anar al Butan també és problemàtic perquè és molt car. I anar al Tibet comporta haver de fer tractes amb les autoritats xineses, cosa que no és massa agradable.

- Tens projectes?

- Els meus companys i jo tenim unes quantes idees al cap. Ara només cal realitzar-les. Com deia en Mark Twain: "D'aquí a 20 anys estaràs més decebut pel que no vas fer que pel que vas fer. Per tant allibera't dels lligams. Navega lluny de la seguretat del port. Explora. Sonnia. Descobreix".

Entrevista

Entrevista a l'actriu
Maia Morgenster

■ Enric González

(Aquesta entrevista va ser feta per telèfon en anglès i castellà i traduïda pel mateix entrevistador)

Maia Morgenster és una actriu nascuda l'1 de maig de 1962 a Romania i de descendència alemanya. És coneguda per interpretar Maria, la mare de Jesús, a la famosa pel·lícula *La Passió de Crist* dirigida per Mel Gibson.

- Com va ser per a tu treballar amb el famós director Mel Gibson?

- El senyor Gibson és un gran artista, i aquesta pel·lícula és una obra d'art. Va ser espectacular per a mi poder treballar amb ell, ja que era i és una de les meves grans influències en el món del cinema.

- Com et vas preparar el paper d'un personatge tan complicat com el de la Verge Maria?

- Vaig treballar sobre la idea de la mare, una mare que és testimoni del sofriment del seu fill. Em sembla que tothom pot entendre això. És per a tots, no importa la religió que tingui. A més no vaig perdre la perspectiva que érem actors en un rodatge, no érem en una església. Estàvem tractant de fer una pel·lícula.

- És una pel·lícula religiosa?

- No puc dir que només és una pel·lícula religiosa, crec que té molts significats, tant filosòfics com sociològics.

- Abans que s'estrenés la pel·lícula, com pensaves que reaccionaria la gent davant de tanta violència?

- No crec que aquesta pel·lícula hagi de ser presa com un documental. No crec que sigui més violenta que les imatges que es poden veure a les notícies i la veritat és que et fa reflexionar sobre com no han canviat les coses. Avui dia, passa el mateix que a l'època de Crist. I em sembla que serveix per pensar que el que va passar, pot tornar a passar. No importa si l'home que és a la creu representa el teu Déu o no. Els romans el van fer servir com un símbol, a ells no els importava si la predicció de Jesús era blasfèmia o no, eren simplement humans, soldat que estaven torturant un altre ésser humà sense importar-los si era romà o jueu.

- M'imagino que va ser difícil per a tu el fet que la pel·lícula s'hagués de rodar en tres idiomes: llatí, hebreu i arameu, no?

- Quan els guionistes em van passar el guió, vaig pensar "em vull morir". Em van passar el mateix guió escrit en quatre idiomes: llatí, hebreu, arameu i després un últim en romanès. Així que vaig decidir llegir-me'l en romanès, i després estudiar-me'l en arameu. Em va costar molt aprendre'm el guió i aprendre què estava dient, però a la llarga, no em va resultar tan difícil. També haig de tenir en compte que només la vam rodar en arameu, i després la vam doblar als altres dos idiomes.

- Com et vas prendre les crítiques que vas rebre?

- Tenint en compte que el 71% de les crítiques van ser constructives, me les vaig prendre molt bé, tant les constructives com les destructives. En primer lloc, haig de dir-te que les crítiques no m'afecten. Al principi vaig necessitar temps per aprendre que no m'havia de creure tot el que em deien. En una crítica van explicar com em van maquillar, van dir que ho havien fet molt bé, i també van parlar de com vaig portar el paper, de com el sabia dominar.

- És veritat, com vas aconseguir donar-li vida a un personatge tan difícil?

- De fet, haig de confessar que vaig aconseguir-ho gràcies a la meua segona filla. Estava embarassada durant el rodatge, i això va fer que "el meu instint matern" reaccionés, i fos com si en James Caviezel (actor que donava vida a Jesús) fos la persona que tenia dins meu. Així m'ho va explicar el senyor Gibson. Jo no vaig entendre res, però més tard, quan va néixer la meua segona filla, ho vaig entendre tot.

- Aquesta pel·lícula va marcar un abans i un després en la teua carrera professional. Abans només eres coneguda a Romania i Anglaterra, i aquesta pel·lícula et va fer arribar a la fama mundial. No és així? Com t'ho vas prendre?

- Efectivament, és així. De fet, i no vull presumir, jo ja estava acostumada a la fama, però és cert que només en tenia a Romania. A Anglaterra no tanta. Després de fer aquesta pel·lícula em vaig sentir molt millor que abans, no per la fama, sinó per la feina. Però ja em coneixia molta més gent, i gràcies a aquesta pel·lícula la meua vida va fer un gir de cent vuitanta graus.

- Doncs res més a afegir, moltes gràcies per aquesta estona tan divertida Maia. Gràcies per respondre a totes la preguntes i per aquesta mitja hora tan especial.

- Gràcies a tu per trucar-me Enric, i fer-me recordar aquells moments tan emocionants en la meua vida. M'agradaria afegir una última cosa: espero que aquesta pel·lícula tingui un gran impacte al voltant del món. En el nom de la religió es van cometre molts crims. En aquest cas, en el seu nom es va construir una obra artística que transmet un missatge d'amor i tolerància.

Activitats del centre

2a edició Velo-bici.cat

Aquest curs estem fent la segona edició del projecte escolar Velo-bici.cat que vam engegar el curs passat amb molta satisfacció per part de tots els participants, tant alumnes com professors i famílies.

En aquest curs, la primera part de l'intercanvi tindrà lloc del 26 al 30 de març, setmana durant la qual rebrem l'expedició menorquina al nostre institut. Es tractarà de realitzar cinc rutes en bicicleta de muntanya que siguin representatives del nostre entorn natural i al mateix temps farcides de continguts culturals i històrics.

La segona part de l'intercanvi tindrà lloc a principis del mes de maig amb la visita dels nostres alumnes a Menorca.

Els alumnes participants són els encarregats de preparar els continguts concrets de cadascuna de les cinc rutes; a més, han de ser capaços d'explicar-les als seus companys menorquins i a la resta de l'expedició abans de començar-les i al llarg de cadascuna d'elles fent aturades als indrets significatius per fer les explicacions oportunes.

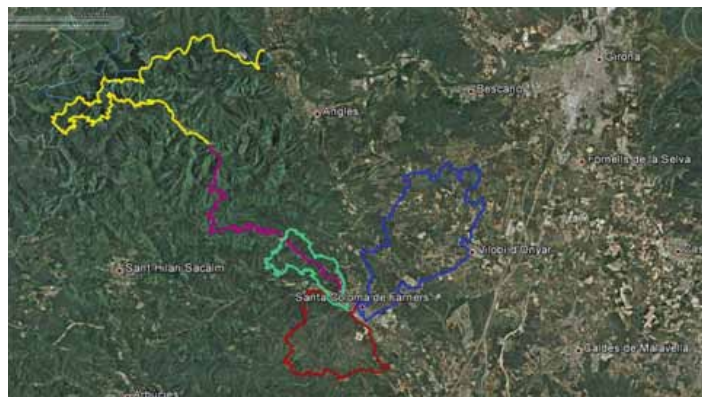
Enguany hi ha 22 alumnes inscrits (el projecte està dirigit a alumnes de 3r d'ESO), 13 nois i 9 noies, tots ells molt il·lusionats i amb moltes ganes de treballar. Recordeu que el curs passat, en la primera edició, la inscripció va ser de 13 alumnes.

Per a aquesta edició del Velo-bici.cat hi ha previstes cinc rutes que estem preparant a fons fent sortides en caps de setmana. Esperem que quan vinguin els menorquins estiguem plenament preparats en tots els aspectes.

Cada ruta té cinc alumnes encarregats de preparar la documentació, donar les explicacions a la resta de l'expedició i ajudar en el que faci falta a l'organització.

Les famílies dels alumnes inscrits tenen un paper fonamental en aquest projecte, ja que, a més d'allotjar durant una setmana un alumne menorquí,

participaran en tasques de logística, acompanyament en cada ruta, transport de bicicletes, subministrament d'aigües i aliments per a cada ruta, recepció i comiat de l'expedició menorquina, etc.

Les rutes d'aquesta edició són les següents:

1a jornada. Ruta de les ermites

Parc de Sant Salvador – L'Esparrà – Argimon – Sant Pere Cercada – Santa Victòria Sauleda – Ermita de Farners – Castell de Farners – Parc de Sant Salvador

2a jornada. ErMITES I MINES D'OSOR

Santa Coloma de Farners – L'Espinau – El Sobirà – Osor

3a jornada. PANTÀ DE SUSQUEDA, RUTA DEN SERRALLONGA

Osor – Pantà de Susqueda – El Pastoral

4a jornada. LA PLANA DE LA SELVA

Santa Coloma de Farners – Vilobí d'Onyar – Volcà de la Crosa – Santa Coloma de Farners

5a jornada. ROAD-BOOK

Les quatre primeres rutes les haurem entrenat durant aquestes setmanes prèvies a l'intercanvi, abans de la setmana que hi haurà l'expedició menorquina a Santa Coloma.

Per entrenar les rutes fem sortides en cap de setmana; d'aquesta manera sabem el que ens espera i ho podem explicar als menorquins. En aquestes sortides, hi anem alguns professors, alguns pares i tots els inscrits a l'intercanvi que puguin. Es tracta de fer pinya, conèixer els recorreguts i entrenar amb la finalitat d'assegurar l'arribada a cada final d'etapa. Trobareu una crònica i fotos d'aquestes sortides en el curs Velo-bici.cat del nostre Moodle (3r d'ESO).

En l'última jornada farem un recorregut d'orientació per equips. Els participants no coneixeran el camí i s'hauran de regir per les indicacions d'un llibre de ruta que se'ls entregarà instants abans de la sortida.

Activitats del centre

Sortida a Barcelona: El Parc Güell i La Pedrera

■ Pep Tàssies i Sara Montero

Dimarts, 13 de desembre del 2011

El dia 13 de desembre, en l'àmbit de Tecnologia, els alumnes de 3r d'ESO vam realitzar una sortida a la ciutat de Barcelona, on poguérem visitar els indrets turístics de La Pedrera i el Parc Güell, obres del distingit arquitecte català Antoni Gaudí.

L'objectiu de l'excursió consistí a observar els diferents elements estructurals i arquitectònics de l'edifici de la Pedrera, temes treballats prèviament a classe, a més d'aprendre l'estil de vida que es duia a l'època de la seva construcció i ocupació a principis del segle XX i gaudir d'una visita guiada explorant els racons de la històrica Casa Milà.

La sortida es dividí bàsicament en dues parts: primer la visita al Parc Güell i posteriorment La Pedrera. No vàrem disposar de gaire temps per explorar el Parc Güell, ja que encara quedava la Casa Milà per visitar, però tot i així vam poder gaudir de les meravelles del parc.

El Parc Güell, situat al Carrer Olot, ocupa una superfície total de 17,18 Ha, va ser construït entre els anys 1900 i 1914, amb la intenció de construir-hi una ciutat-jardí residencial. Fou així, com el propietari i aristòcrata Eusebi Güell encomanà el projecte a Antoni Gaudí. Allà s'hi construïren diverses residències, una d'elles, la Casa Rosa, va ser propietat de l'arquitecte.

Allà, poguérem observar els indrets més característics; com per exemple el simbòlic Drac de Gaudí, preservant la seguretat del parc a les escales de l'entrada principal; la Plaça de la Natura, de bancs serpentejats que subjecta el porxo amb les 86 columnes inclinades de la Sala Hipòstila. A més, dels Tres Viaductes d'estils diferents, o la Casa de Gaudí, residència de l'arquitecte de l'any 1906 al 1926, quan es traslladà a viure a la Sagrada Família.

Un element particular destacable del jardí és el trencadís. Mosaics exquisitament treballats de temàtica natural i presents a moltes de les construccions d'aquest, com als bancs de la Plaça de la Natura, o als Pavellons d'entrada.

Seguidament ens dirigirem cap a La Pedrera, on va començar la visita guiada per tot l'edifici. I, dividits en grups i per les escales del servei, vàrem pujar a la part superior, el terrat, el qual posseïa una magnífica vista de la ciutat, contemplada per la presència d'unes xemeneies hipnòticament sinuoses. A l'interior de les golfes es podia apreciar tota l'estructura de la terrassa, que recordava a l'esquelet rèptil de les serps, format per arcs catenaris de maó.

En aquesta estança hi havia l'exposició d'un conjunt de maquetes que ens van ajudar a entendre millor l'estructura i els diferents detalls de l'edifici.

A continuació, el recorregut ens dirigí a la part inferior, baixant successivament pels habitatges de la família Milà. Totes les habitacions conserven la distribució original de les estances amb els mobles i complements de l'època, els quals Gaudí també dissenyà amb el propòsit de fer més confortable la vida en aquella casa. Per últim, vam finalitzar la visita justament on havia començat, a l'entrada principal.

En definitiva, els alumnes vàrem trobar la experiència molt enriquidora, ja que s'observà en primera persona, tots els elements arquitectònics estudiats a classe, com també de satisfer la curiositat de conèixer les vides dels inquilins i els secrets d'una de les obres més rellevants i distingides de l'arquitecte gaudinià.

